

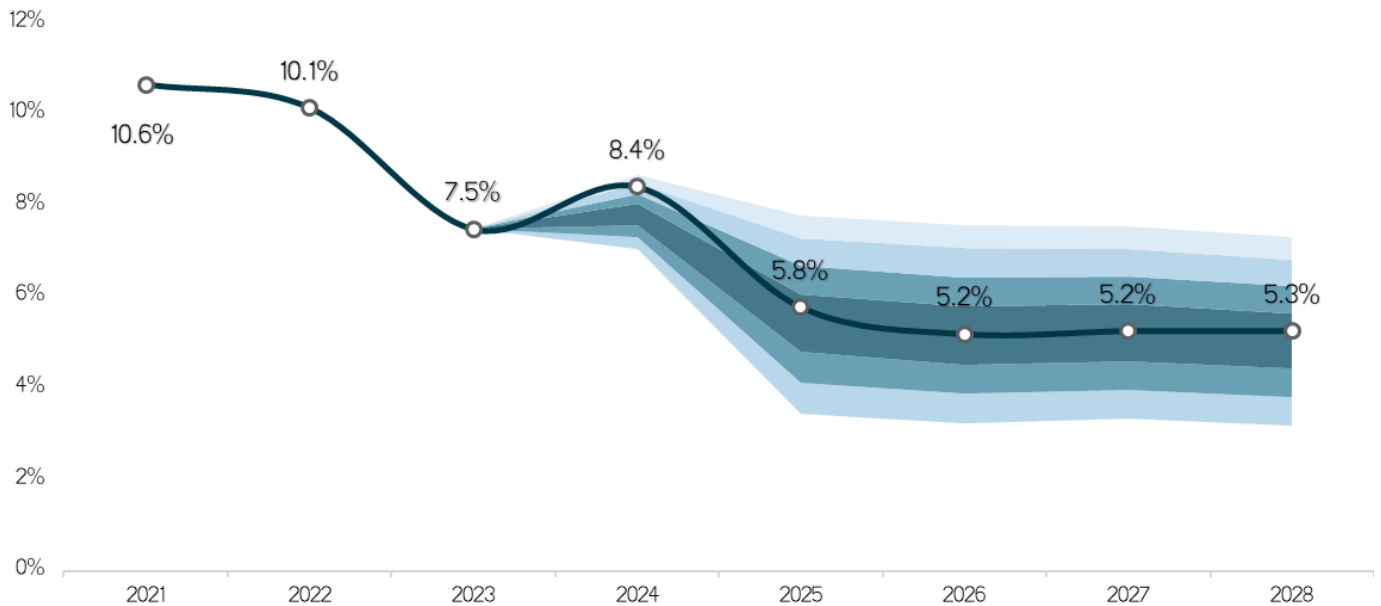
2024-2028 წლების
მაკროეკონომიკური
პროგნოზები
(II ნაბიჯი)

საქართველოს პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

2024

ნოემბერი

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2024 - 2028 წწ

წვლილი 2025 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

რეალური მოხმარება: +9.7% ↑

რეალური ინვესტიციები : +0.8% ↑

წმინდა ექსპორტი: -4.7% ↓

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოდგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მაჩვენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

ელ-ფოსტა:
pbo@parliament.ge

შინაარსი

<u>ძირითადი მიგნებები</u> -----	4
1. <u>პროგნოზირების მოდელის შესახებ</u> -----	6
<u>საბაზისო სცენარი</u> -----	7
2. <u>რეალური სექტორი</u> -----	7
3. <u>ფისკალური სექტორი</u> -----	12
4. <u>საგარეო სექტორი</u> -----	18
5. <u>მონეტარული სექტორი</u> -----	20
6. <u>მაკროეკონომიკური სცენარები</u> -----	22
6.1 <u>ძირითადი დაშვებები</u> -----	23
6.2 <u>ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები</u> -----	25
<u>დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)</u> -----	29
<u>დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)</u> -----	32
<u>დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)</u> -----	35
<u>დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)</u> -----	38
<u>დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)</u> -----	39
<u>დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2028 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)</u> -----	40
<u>დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის</u> -----	41
<u>დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის</u> -----	42

ძირითადი მიგნებები

- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წელს საქართველოს ეკონომიკა 5.8%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2025 წლისთვის (5.8%) 0.3 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს (5.5%). საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2024-2028 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 6.0%-ს შეადგენს;
- საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2025 წლისათვის ნომინალური მშპ 8.8%-ით გაიზრდება და 97,234 მლნ ლარს მიაღწევს;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი იქნება და 2.7%-ს მიაღწევს. მთავრობის პროგნოზით კი, 2025 წელს ინფლაცია 3.2%-ს შეადგენს;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად, კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2025 წლისათვის 18.9%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2028 წელს 20.4%-ს შეადგენს. მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, 2025 წლისთვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 19.4%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2028 წლისთვის 20.0%-ს გაუტოლდება;
- 2025 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.2%-ს შეადგენს. ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2025 წლისთვის -2.3%-ს გაუტოლდება;
- რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2025 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -2.3%, რაც 0.2 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.5%);
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 24,627 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 381 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2024 წლის ივნისში გაკეთებულ 2025 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 227 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (24,400 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2025 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.3%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი 25.1%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2024-2028 წლებისთვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 25.3% იქნება;
- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.5%-ია, ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 4.6%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2024-2028 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.5%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2025 წელს მშპ-ის 8.5%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 8.4% იქნება;

- რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,356 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2025 წელს 1,399 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს;
- საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, 2025 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 63,274 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი 16.0%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 36,908 მლნ ლარია, ზრდა კი - 16.9%;
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 8.8%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2025 წელს რეზერვების მოცულობა 5,738 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (3.3თვის იმპორტის ჯენადი), ხოლო 2028 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 7,365 მლნ აშშ დოლარი იქნება;
- რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 74,254 მლნ ლარს მიაღწევს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით 73,962 მლნ ლარს;
- ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2028 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 7.3% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში 3.6%;
- ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.6%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 1.6%);
- ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2025 წელს შენარჩუნდება -3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2028 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -0.7% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2025 წლისათვის -1.4%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის -3.0%-ის ქვემოთ იქნება;
- მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე, ისე მომდევნო წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი -3.0%-იან ნიშნულს არ გადააჭარბებს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2025 წელს -2.4% იქნება და შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის -3.0%-ზე ნაკლები იქნება;
- აღსანიშნავია, რომ პესიმისტური სცენარი 2024-2028 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -3.9%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -5.3%-ის ფარგლებში. 2028 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -5.4% და -3.0% იქნება.

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) თავსებადია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე, ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი;
- ფისკალური სექტორი¹;
- საგარეო სექტორი;
- მონეტარული სექტორი.

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. სააღრიცხვო იგივეობა: მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. ეკონომეტრიკული განტოლებები: ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანი ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. ტექნიკური განტოლებები: მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2024Q2 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

1. მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

საბაზისო მოდელი

2. რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წელს საქართველოს ეკონომიკა 5.8%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2025 წლისთვის (5.8%) 0.3 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (5.5%) და განსხვავდება (0.8 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2024 წლის ივნისში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან³. 2020 წელს კოვიდ პანდემიის შედეგად დაფიქსირებული ეკონომიკური კლების შემდგომ (-6.3%), მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა როგორც 2021 წელს (10.6%), აგრეთვე 2022 (11.0%) და 2023 (7.5%) წლებში, რაც, ძირითადად, განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წელსაც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით, ხოლო 2023 წელს წინა წელთან შედარებით ზოგიერთ მაჩვენებელთან მიმართებით დაფიქსირდა კლება (ფულადი გზავნილები, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები).

საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში კვლავ შენარჩუნდება მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე კონფლიქტი საქართველოს ეკონომიკაზე მნიშვნელოვან გავლენას არ მოახდენს. აღსანიშნავია, რომ 2024 წლის პირველ ცხრა თვეში ქვეყანაში მაღალი ეკონომიკური აქტივობა დაფიქსირდა და გაიზარდა რეალური მშპ. გარდა აღნიშნულისა, დაშვებისას, ასევე, მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2024 წელთან შედარებით, 2025 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოხლდება ტურისტული სექტორი, გარდა ამისა, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი;
- კორონავირუსის პანდემიის პერიოდში მნიშვნელოვნად გაზარდილი ინფლაციის ზრდის ტემპის საპასუხოდ, ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. 2022 წელს საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 11.9% შეადგინა, რის შემდგომაც აღნიშნულმა მაჩვენებელმა შემცირება დაიწყო. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ინფლაციის მკვეთრი კლება დაფიქსირდა 2023 წლის მეორე კვარტალში,

2. მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 5 ნოემბერს წარდგენილ ძირითადი მაკროეკონომიკური პროგნოზებისა და საქართველოს სამინისტროების ძირითადი მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს 2024-2028 წწ

3. www.pbo.parliament.ge

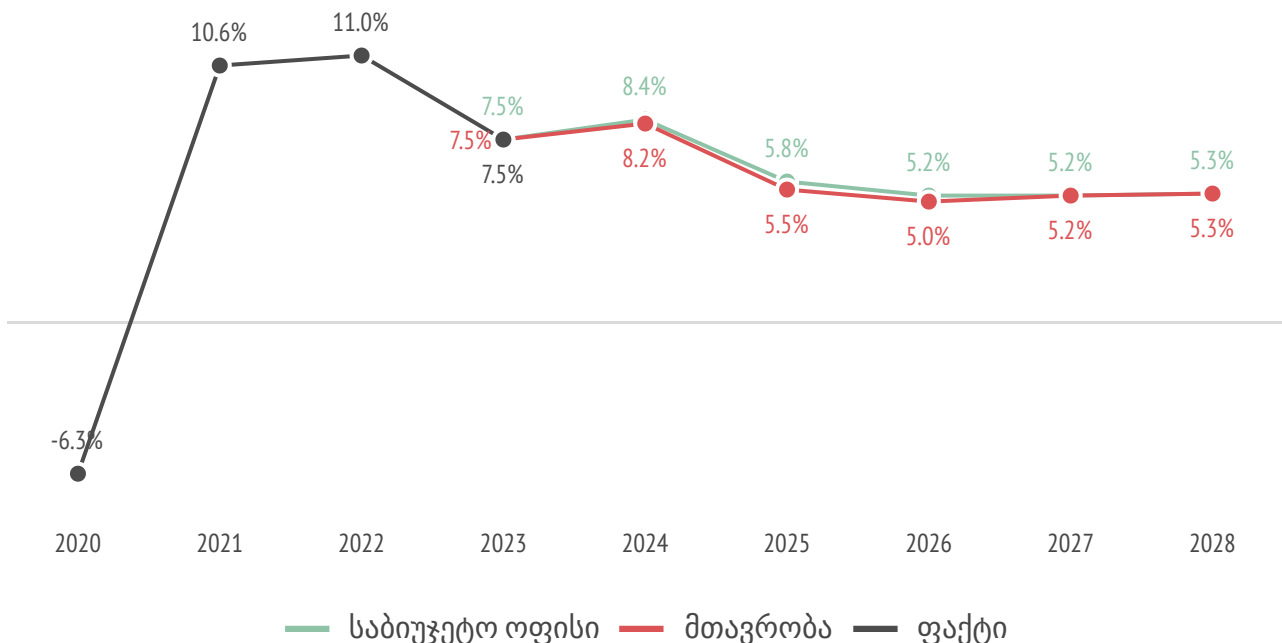
4. ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

5. წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ ოქტომბერი, 2024“ (WEO April, 2024).

კერძოდ, 2023 წლის ივლისში წლიური ინფლაციის დონე 0.3%-ით განისაზღვრა, რაც, ძირითადად, მსოფლიო ბაზარზე ნავთობსა და სურსათზე ფასების კლებით იქნა გამოწვეული. 2023 წლის ივლისის თვეში სურსათის ფასების რეალური ინდექსი წინა წლის შესაბამის თვესთან მიმართებით 13.3%-ით შემცირდა⁶. შემცირებული სამომხმარებლო ფასების ინფლაციის პასუხად, საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2023 წლის 10 მაისის გადაწყვეტილებით მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 0.5 პპ-ით, 2 აგვისტოს 0.25 პპ-ით, 13 სექტემბერს 0.25 პპ-ით, ხოლო 20 დეკემბერს 0.5 პპ-ით⁷ შეამცირა. ექსპანსიური მონეტარული პოლიტიკა შეინარჩუნა ეროვნულმა ბანკმა 2024 წლის პირველ ნახევარშიც. კერძოდ, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა მიმდინარე წელს მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი ჯამში 1.5 პპ-ით 8%-მდე შეამცირა. ეროვნული ბანკის აღნიშნული პოლიტიკის საპასუხოდ, ინფლაციის მაჩვენებელმა მარტის თვიდან ზრდა დაიწყო. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წელს ინფლაციის შედარებით მაღალი ზრდის ტემპი შენარჩუნდება, თუმცა მიზნობრივ მაჩვენებელს (3.0%) არ აღემატება. აღნიშნული ტრენდის შენარჩუნება მოსალოდნელია საშუალოვადიან პერიოდშიც.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2024-2028 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 6.0%-ს გაუტოლდება, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2024 წლის ივნისის თვეში გაკეთებულ საპროგნოზო მაჩვენებელს 0.5 პპ აღემატება (საშუალოდ 5.5%-იანი ზრდა 2024-2028 წლებში). 2025 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება და ინვესტიციები შეიტანს და რეალური მშპ-ს ზრდას, შესაბამისად, 9.7 პპ და 0.8 პპ-ით განაპირობებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2024-2028 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 5.8%-ს გაუტოლდება, რაც, 0.5 პპ აღემატება 2024 წლის ივნისის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზს (5.3%-იანი ზრდა 2024-2028 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისთვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

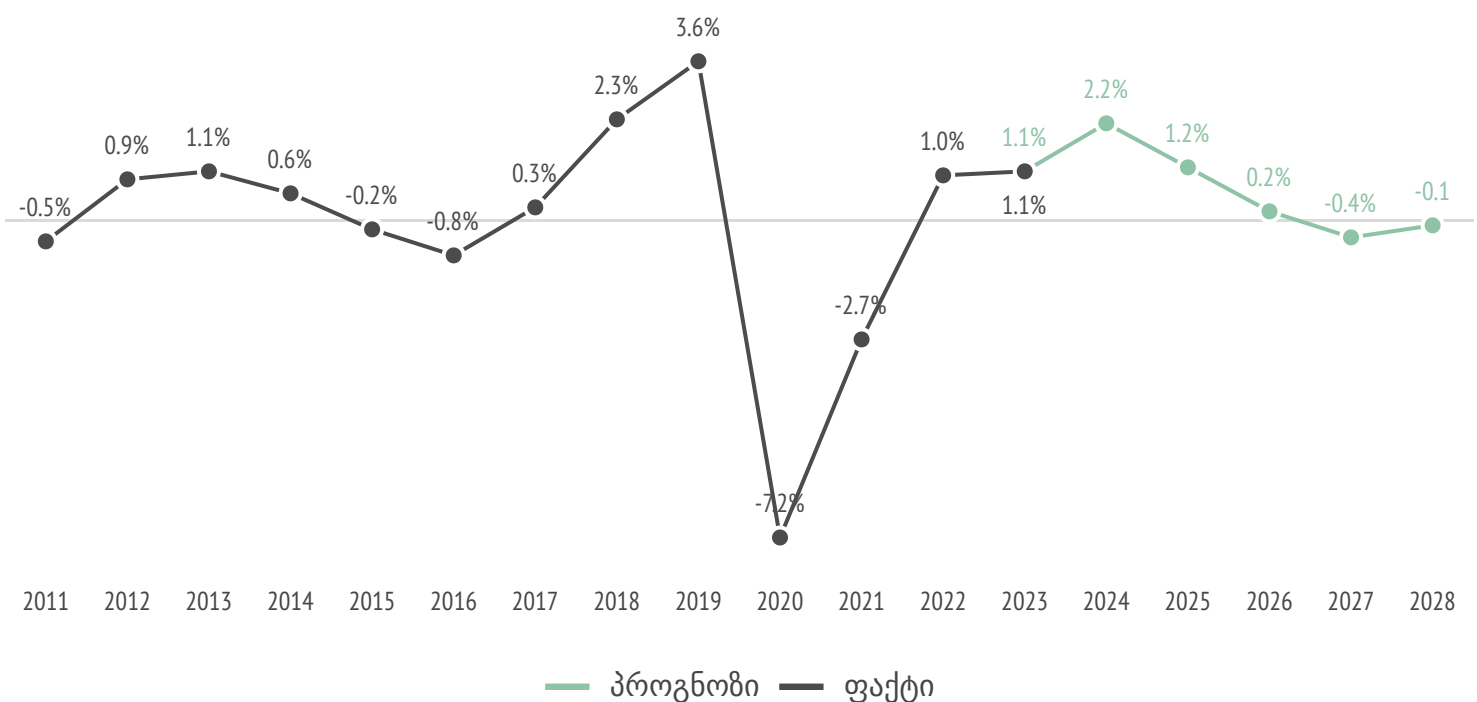
დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

6. წყარო: FAO Food Price Index | World Food Situation | Food and Agriculture Organization of the United Nations

7. <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁸.

აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს დაფიქსირებული მკვეთრი ეკონომიკური კლების ფონზე, ქვეყნის ეკონომიკა პოტენციურ დონეს ჩამორჩებოდა და, შესაბამისად, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის უარყოფი გაპი ფიქსირდებოდა, თუმცა 2021 წლიდან დაწყებული მოსალოდნელზე მაღალი ეკონომიკური ზრდის კვალდაკვალ უარყოფითი გაპი დაიხურა და ქვეყნის ეკონომიკურმა ზრდამ მის პოტენციურ დონეს გადააჭარბა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, დადებითი გაპია მოსალოდნელი 2024-2026 წლებშიც, თუმცა შემდგომ წლებში ქვეყნის ეკონომიკა თანდათან დაუახლოვდება პოტენციურ დონეს, ხოლო 2027-2028 წლებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს⁹.

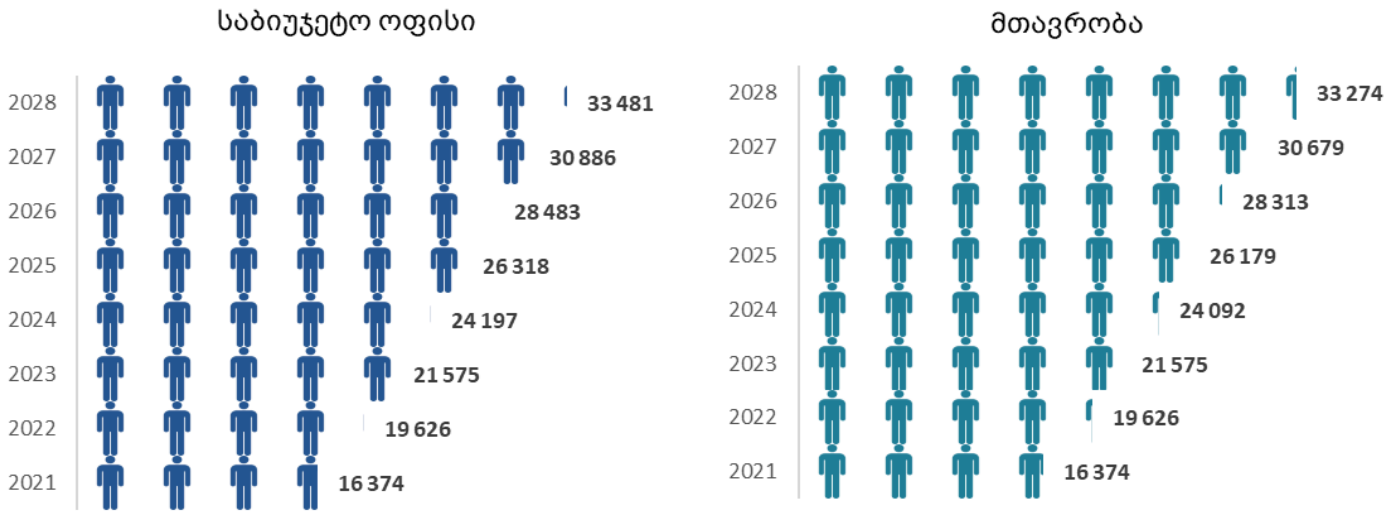

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი

რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულ მოსახლეზე, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით მისი მოცულობა 2025 წლისთვის 26,318 ლარს, ხოლო 2028 წლისათვის - 33,481 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2025 წელს 26,180 ლარს, ხოლო 2028 წლისთვის 33,274 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ს ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით, მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2025 წელს 2.9%-ს შეადგენს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 3.0%-ს გაუტოლდება.

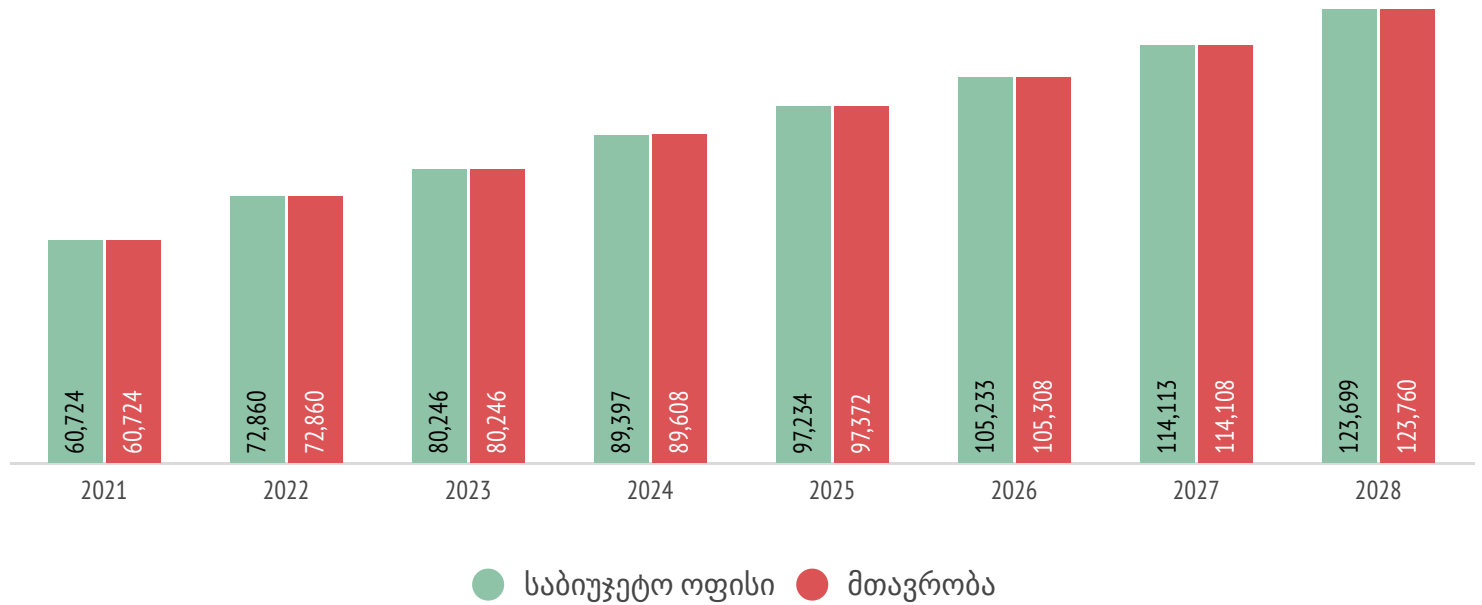
8. დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

9. მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი. PBO

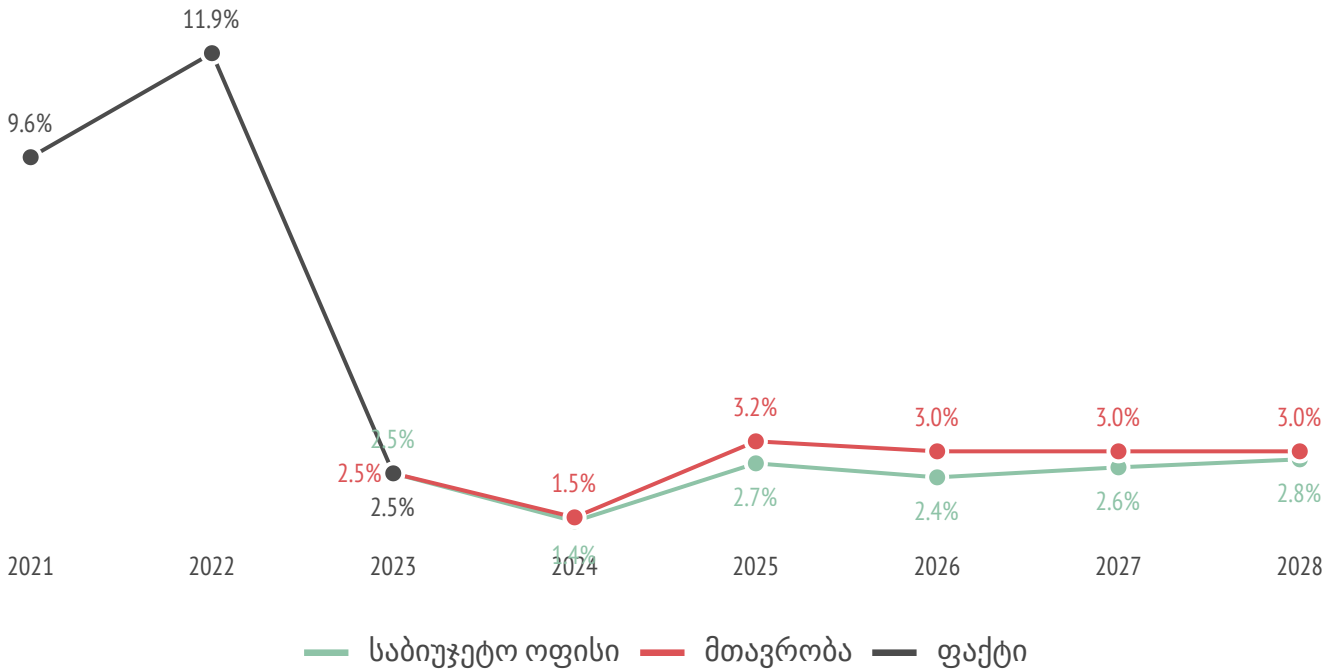
საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2025 წლისათვის ნომინალური მშპ 8.8%-ით გაიზრდება და 97,234 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ს მაჩვენებელი საბიუჯეტო ოფისის მაჩვენებლებისგან განსხვავდება.

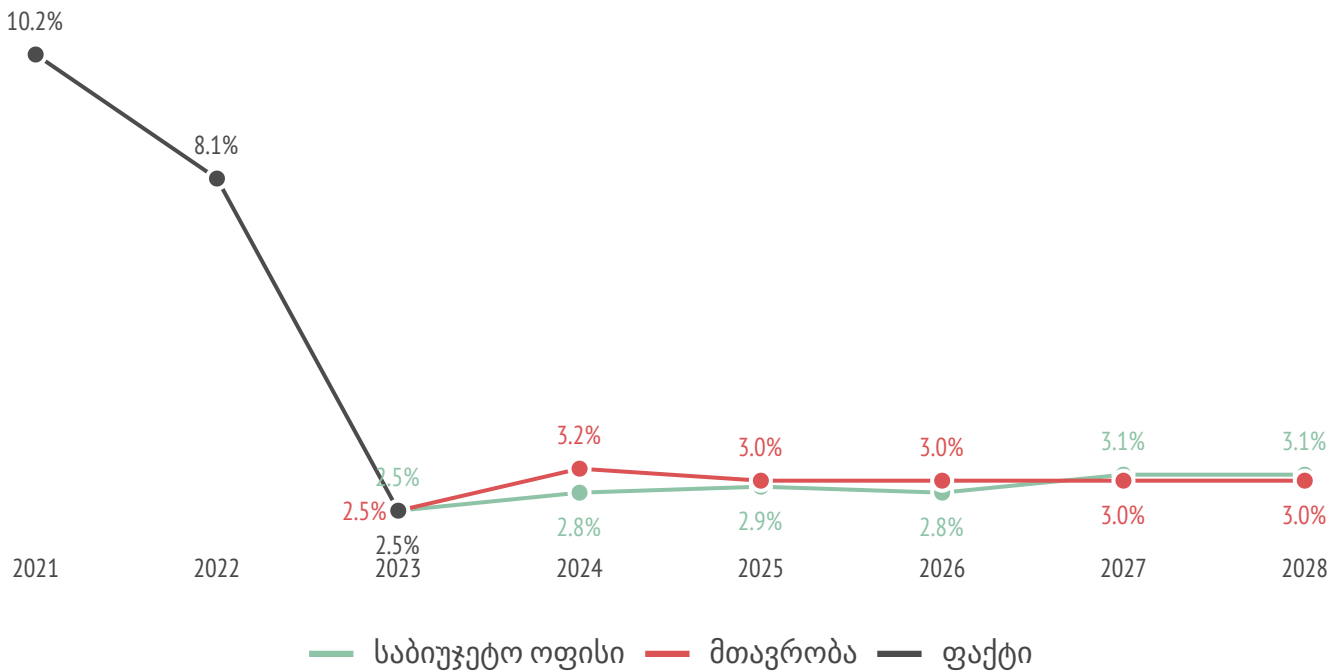
დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ, მლნ ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, 2025 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი იქნება და 2.7%-ს მიაღწევს. ოფისის მიერ 2024 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებული წლიური ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებელი 2.9%-ს შეადგენდა. ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი მაჩვენებელია, ასევე, მოსალოდნელი საშუალოვადიან პერიოდშიც.

მთავრობის პროგნოზით, 2025 წელს ინფლაცია 3.2%-ს შეადგენს და ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მაჩვენებელს გადააჭარბებს, ხოლო 2026-2028 წლებში 3.0%-იან ნიშნულზე დაფიქსირდება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

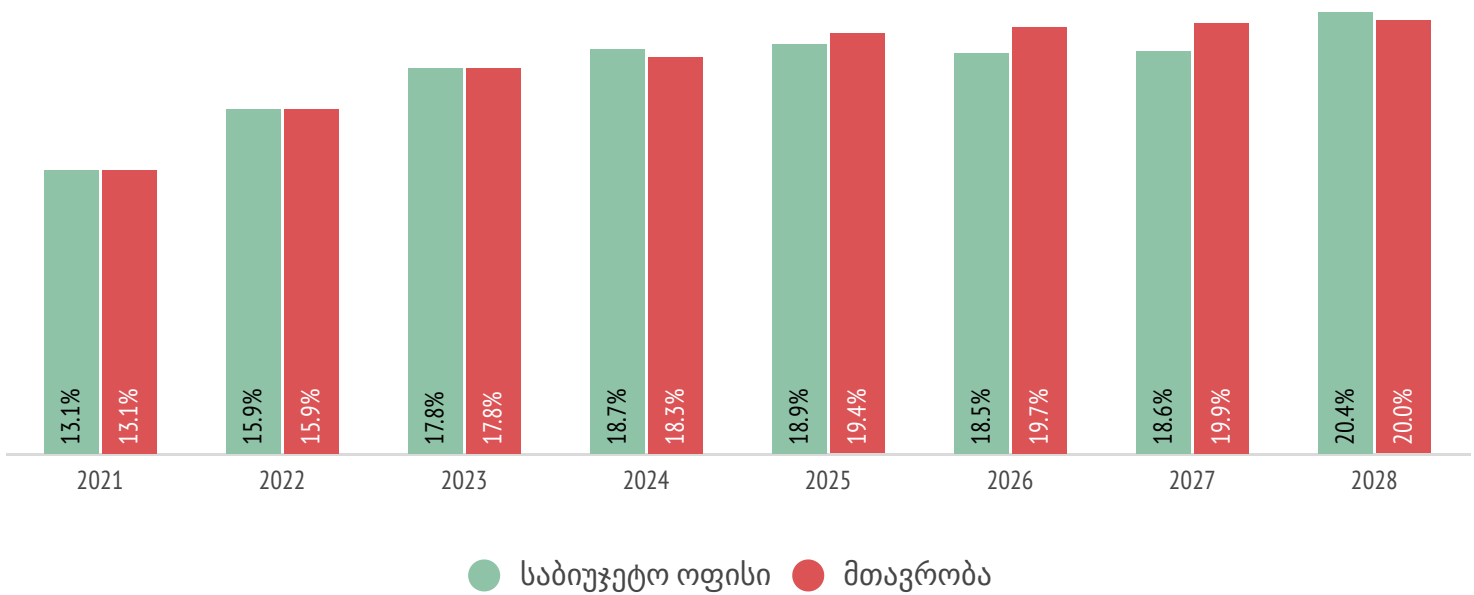

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცვლადი ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად, კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2025 წლისათვის 18.9%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2028 წელს 20.4%-ს შეადგენს. რაც შეეხება კერძო დანაზოგებს, მისი მშპ-თან ფარდობა 2025 წლისთვის 15.1%-ის, ხოლო 2028 წლისთვის 16.5%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, 2025 წლისთვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 19.4%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2028 წლისთვის 20.0%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

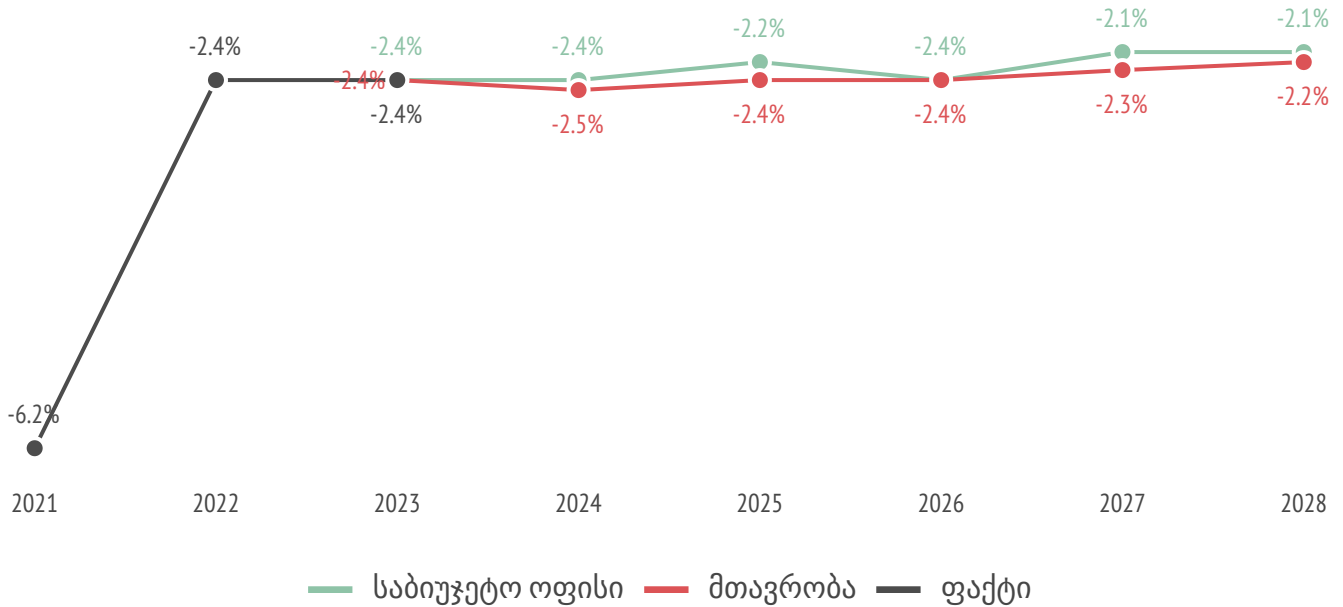
3. ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს¹⁰ (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.2%-ს შეადგენს (2024 წლის ივნისის პროგნოზით იგი ასევე -2.2% იყო).

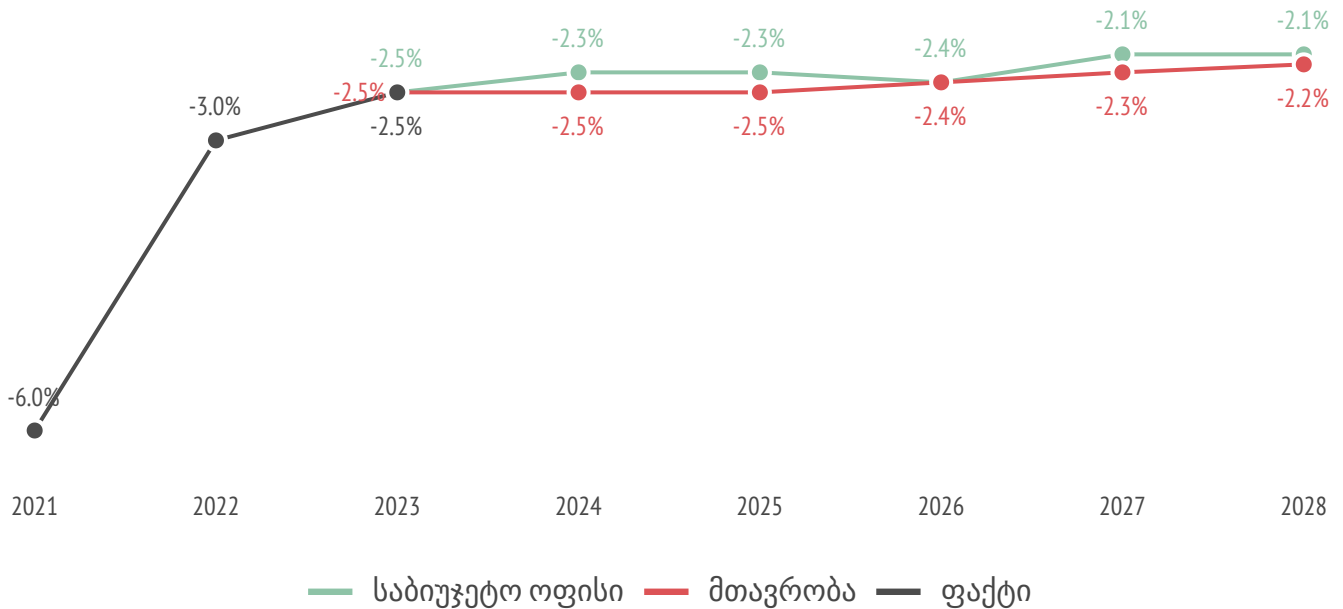
ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს¹¹ მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2025 წლისთვის -2.3%-ს გაუტოლდება.

10. ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

11. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიან სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2025 წელს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹² მაჩვენებელი (-2.2%) 0.2 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის ანალოგიურ მაჩვენებელზე (-2.4%). რაც, ძირითადად, გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 227 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის მაჩვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია, რომ როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით, 2025 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი -3.0%-ზე მეტი არ იქნება და აღნიშნული ტრენდი სამუალოვადიან პერიოდშიც შენარჩუნდება.

12. ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის¹³ დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით, 2025 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტი არ აღემატება ფისკალური წესით განსაზღვრულ -3.0%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2025 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -2.3%, რაც 0.2 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.5%) და 0.4 პპ-ით განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2024 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზისგან (-1.9%).

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2024-2028წწ ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹⁴. კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹⁵.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024-2028 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და, შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას (გარდა 2027-2028 წლებისა, როდესაც მშპ-ს გაპი მცირედით უარყოფითია) ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც პროციკლური ფისკალური ექსპანსია¹⁶ და გულისხმობს იმას, რომ ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, თუმცა სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება. 2027-2028 წლებში კი პირიქით, რეალური მშპ მის პოტენციურ დონეს ჩამორჩება, ანუ მშპ-ს უარყოფითი გაპია მოსალოდნელი დადებითი ფისკალური პოზიციის დროს, რაც ანტიციკლურ ექსპანსიაზე მიუთითებს.

13. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მიხედვით სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი არის ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკების ერთიანი რესპუბლიკური და მუნიციპალიტეტების ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტების კონსოლიდირებული ბიუჯეტი.

14. კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადანაწილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

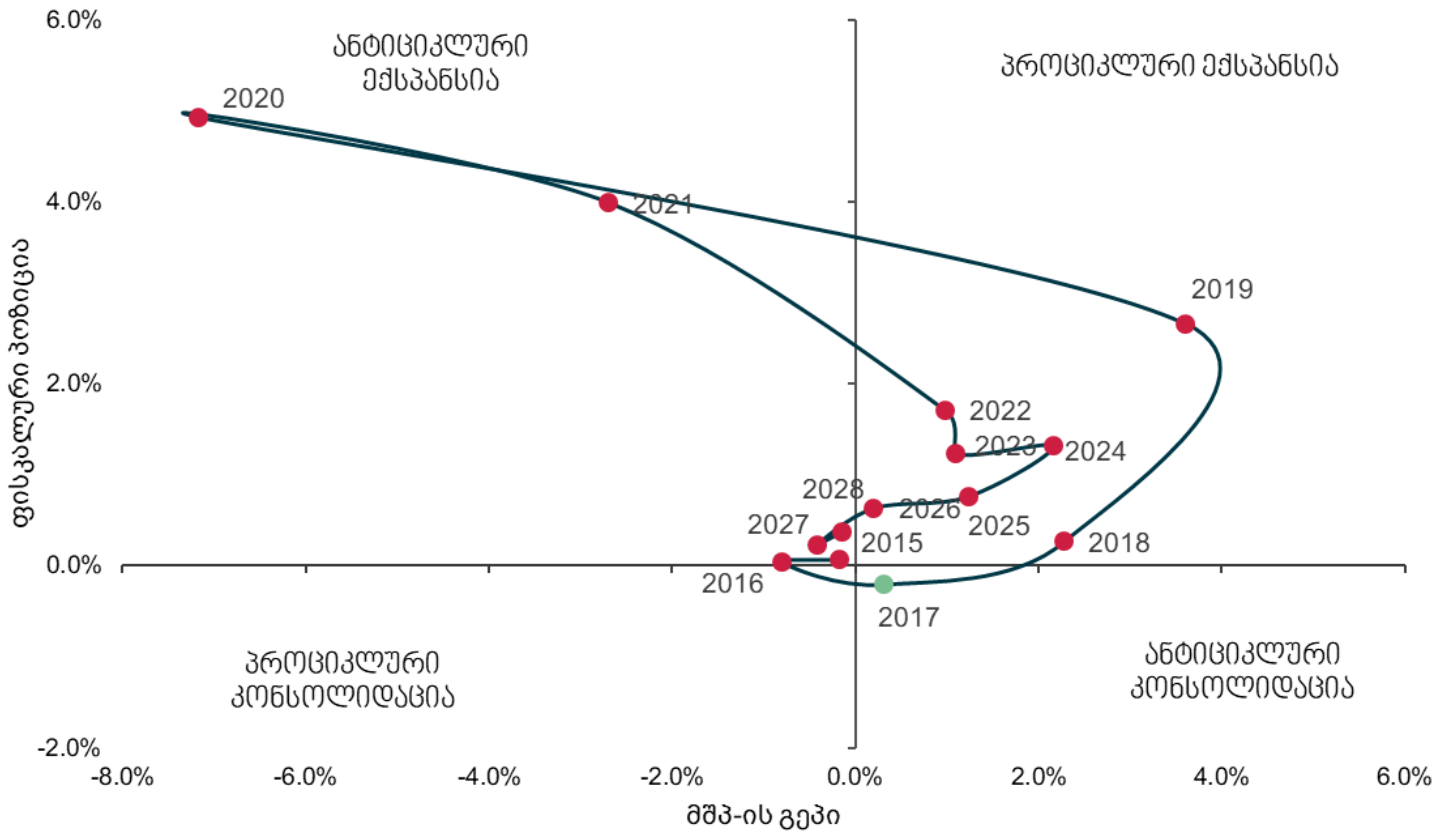
15. იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

16. ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

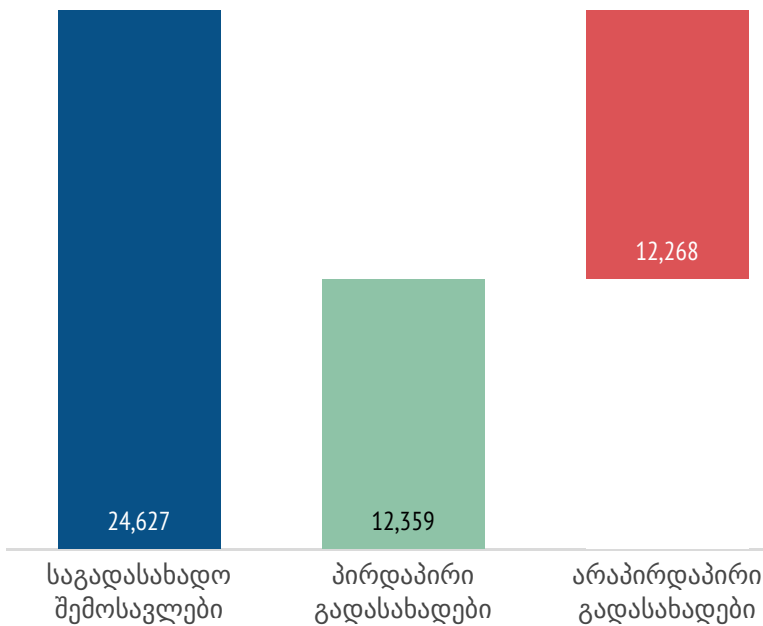
პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

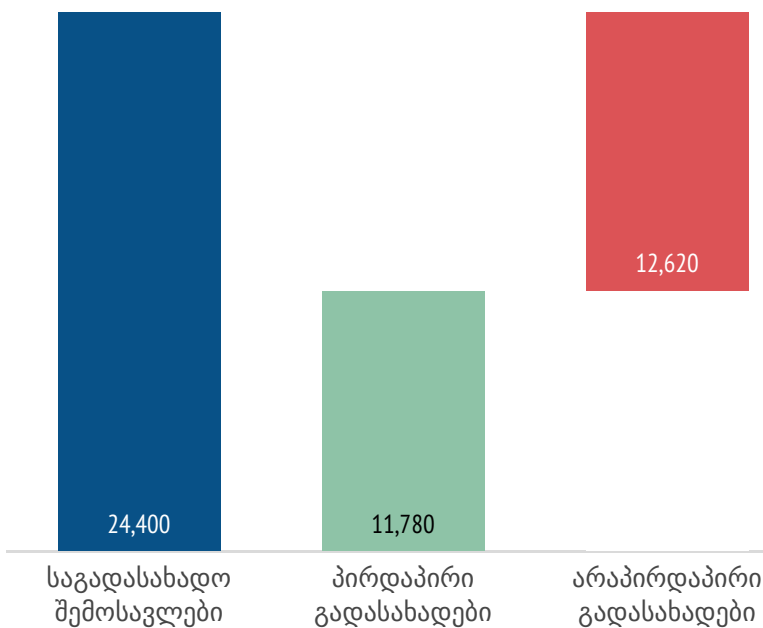
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 24,627 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 381 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2024 წლის ივნისში გაკეთებულ 2025 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 227 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (24,400 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის¹⁷ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2025 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.3%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი 25.1%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2024-2028 წლებისთვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 25.3% იქნება.

17. პირდაპირი გადასახადები, ასევე, მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

დიაგრამა 11: 2025 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი, მლნ ლარი, (საბიუჯეტო ოფისი)

საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2025 წელს 1.3 პპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების¹⁸ წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (50.2%). შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების¹⁹ წილი 49.8% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი²⁰ უმნიშვნელოდ შემცირდება, ხოლო მოიმატებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. ფისკალური პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

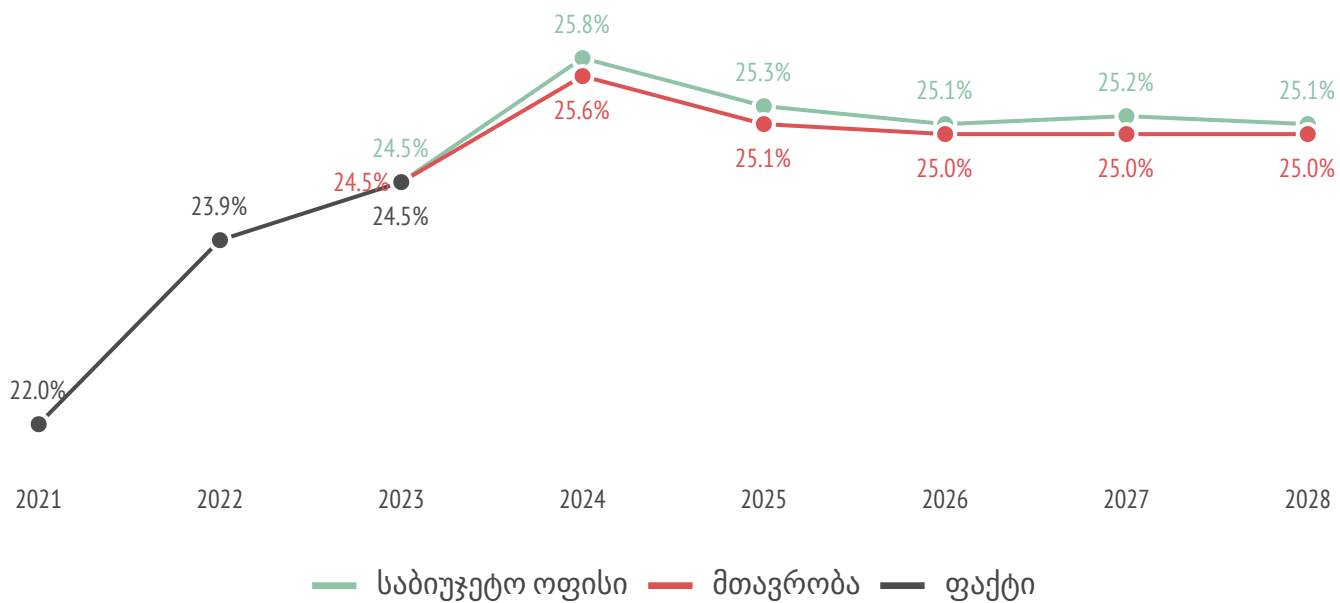
დიაგრამა 12: 2025 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი, მლნ ლარი, (მთავრობა)

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2025 წლისათვის 48.3% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

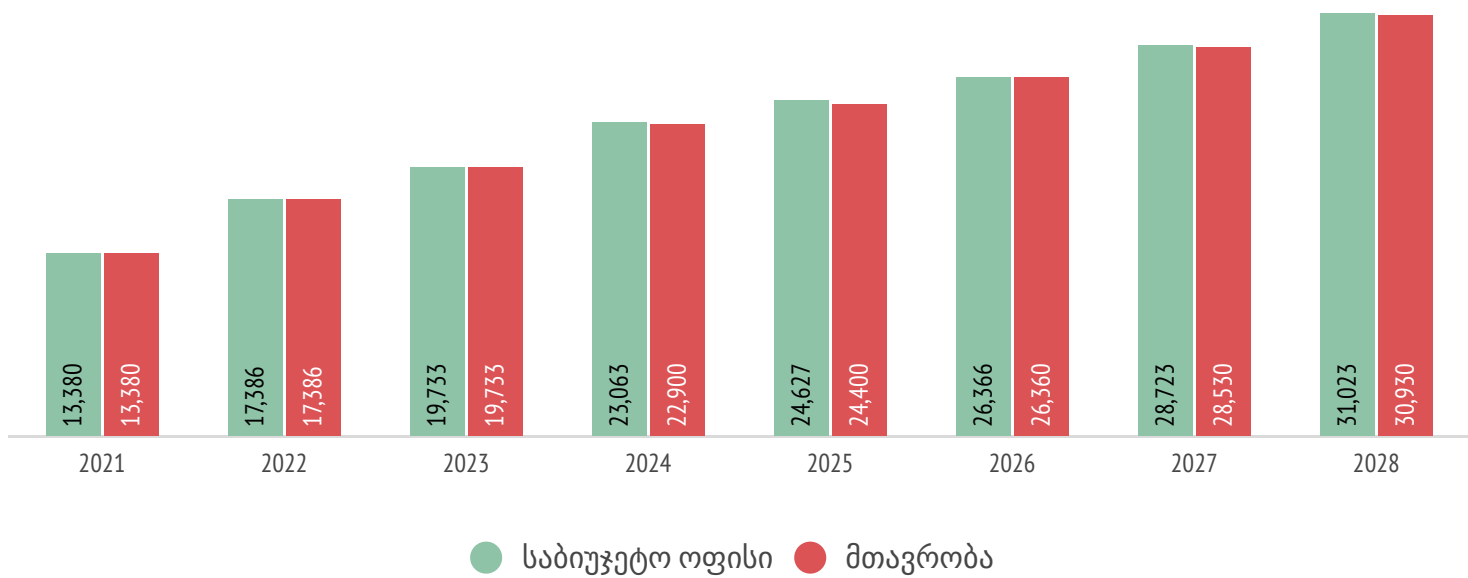
18. პირდაპირი გადასახადი - წესდება პირდაპირ ქონებაზე ან შემოსავალზე (საშემოსავლო გადასახადი, ქონების გადასახადი და სხვა).

19. არაპირდაპირი გადასახადი - გადასახადი (დღგ, აქციზი და სხვა), რომელიც დგინდება მიწოდებული საქონლის (სამუშაოს, მომსახურების) ფასზე დანამატის სახით და რომელსაც იხდის მომხმარებელი ამ გადასახადით გაზრდილი ფასით საქონლის შეძენისას.

20. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

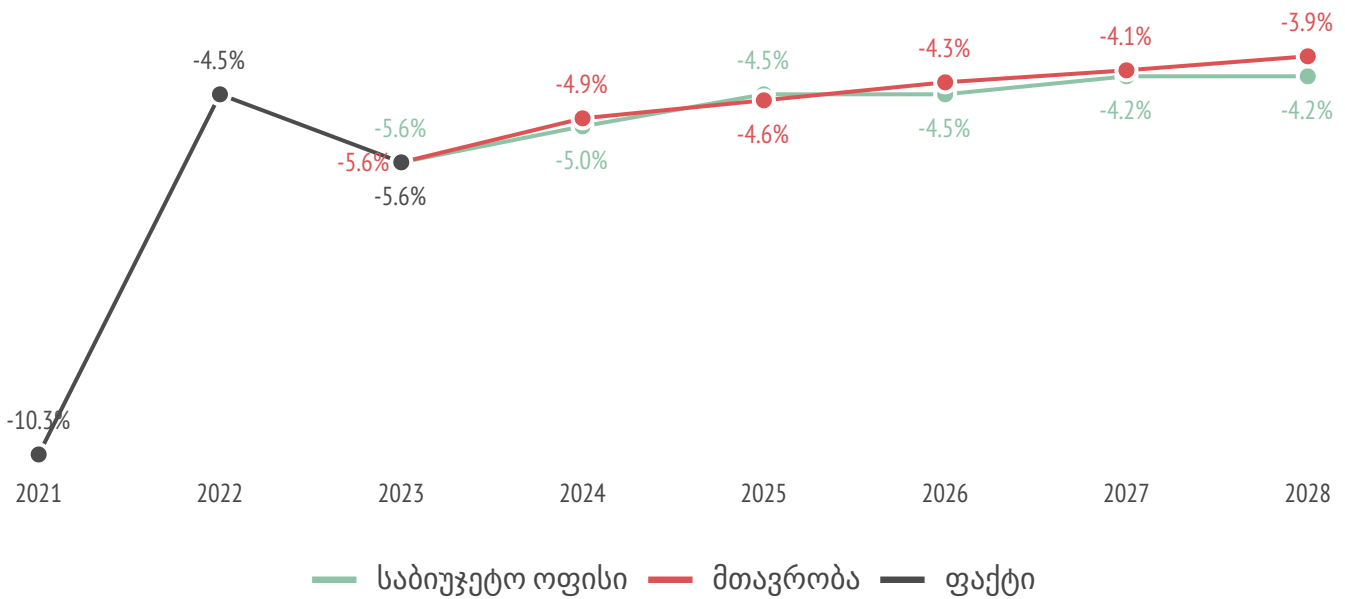

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.5%-ია, რაც 0.4 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2024 წლის ივნისის პროგნოზისგან (4.9%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 4.6%-ს (2024 წლის ივნისის პროგნოზით 4.8%) შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2024-2028 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.5%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 2024-2028 წლებში, ასევე, საშუალოდ 4.3%-ს შეადგენს.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარ მამოძრავებელ ძალას შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდა წარმოადგენს²¹. ამ მხრივ, აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების ზრდა.

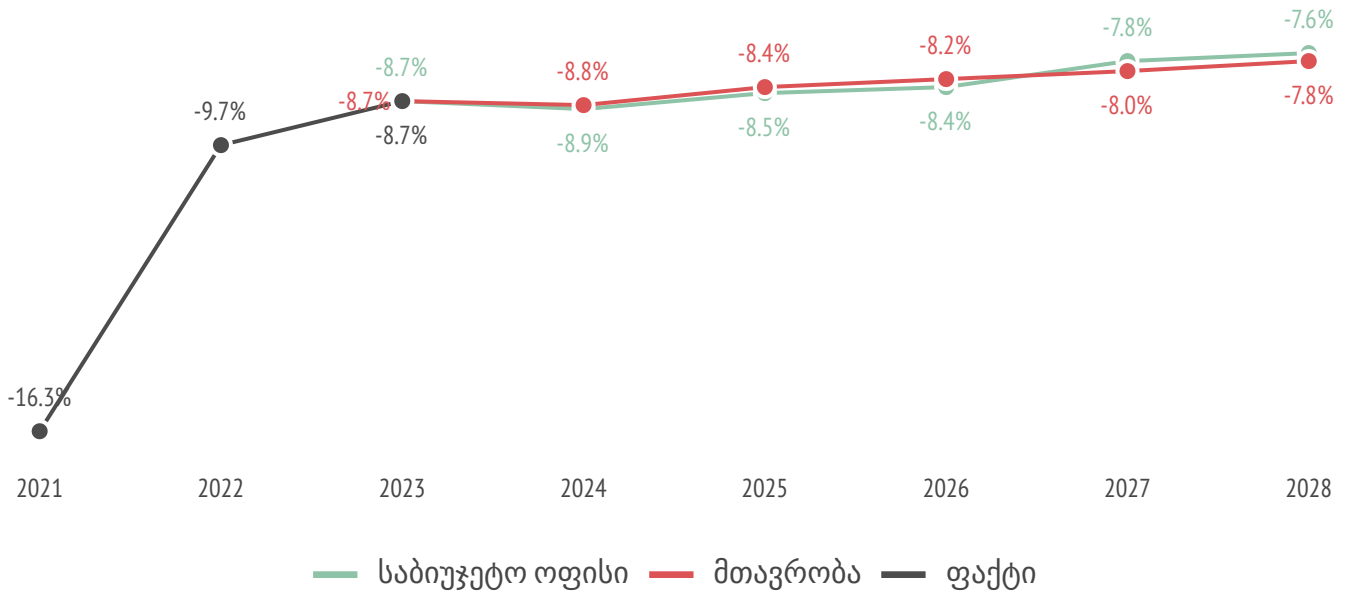

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

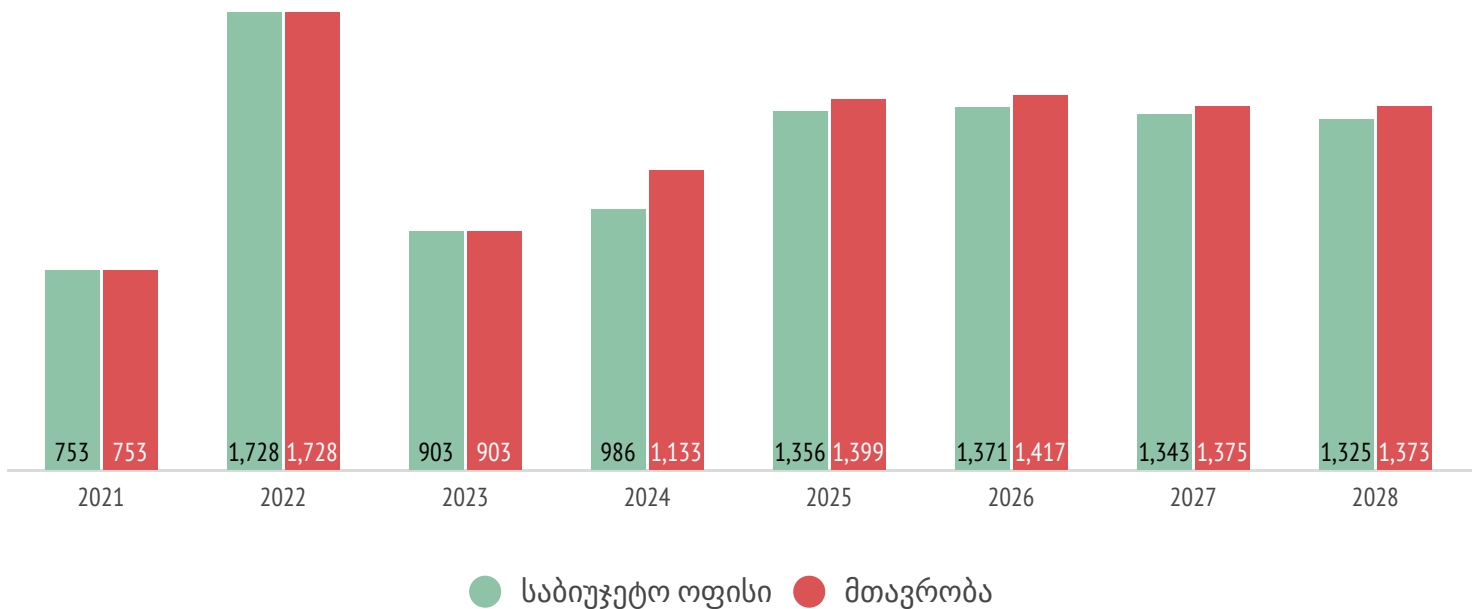
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19 პანდემიის გავლენით შემცირებული ეკონომიკური აქტივობის შემდგომ, 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა, რაც გაგრძელდა მომდევნო წლებშიც. აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება, 2025 წელს მოსალოდნელი მაღალი ეკონომიკური აქტივობის შესაბამისად, სადაც მოხმარება წარმოადგენს მთავარ კონტრიბუტორს, სავაჭრო დეფიციტი 8.5%-ს მიაღწევს. მთავრობის პროგნოზით დეფიციტი 8.4% იქნება.

21. მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება

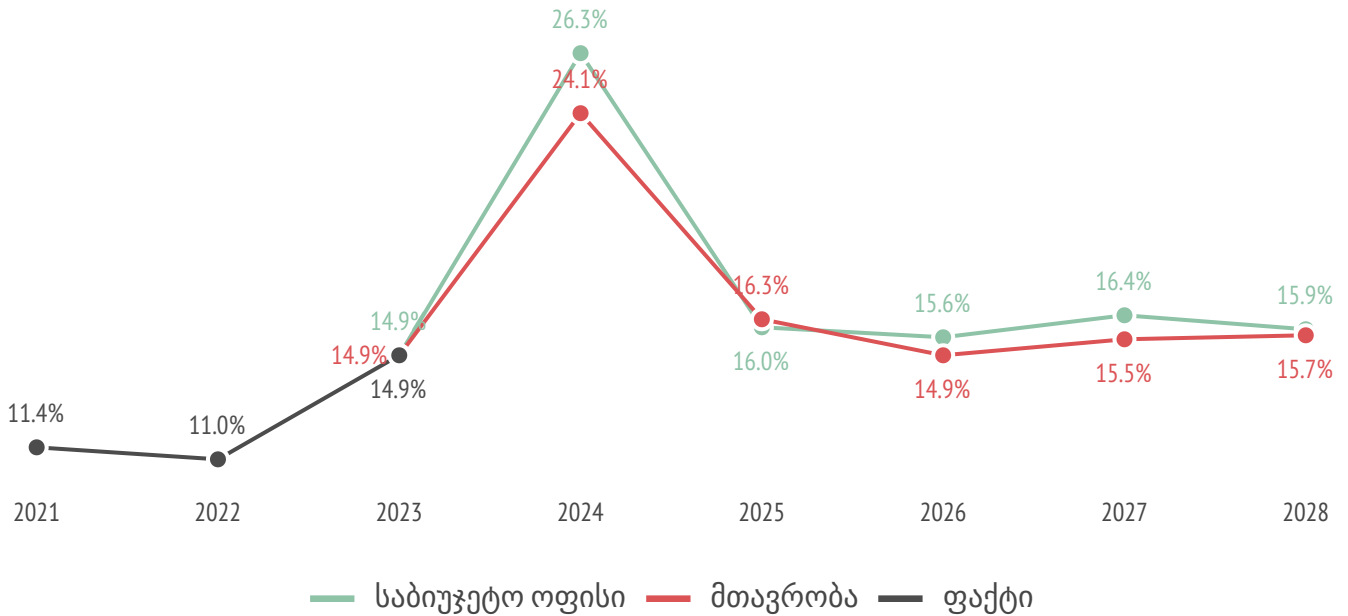
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,356 მლნ აშშ დოლარს გაუტლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2025 წელს 1,399 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს.

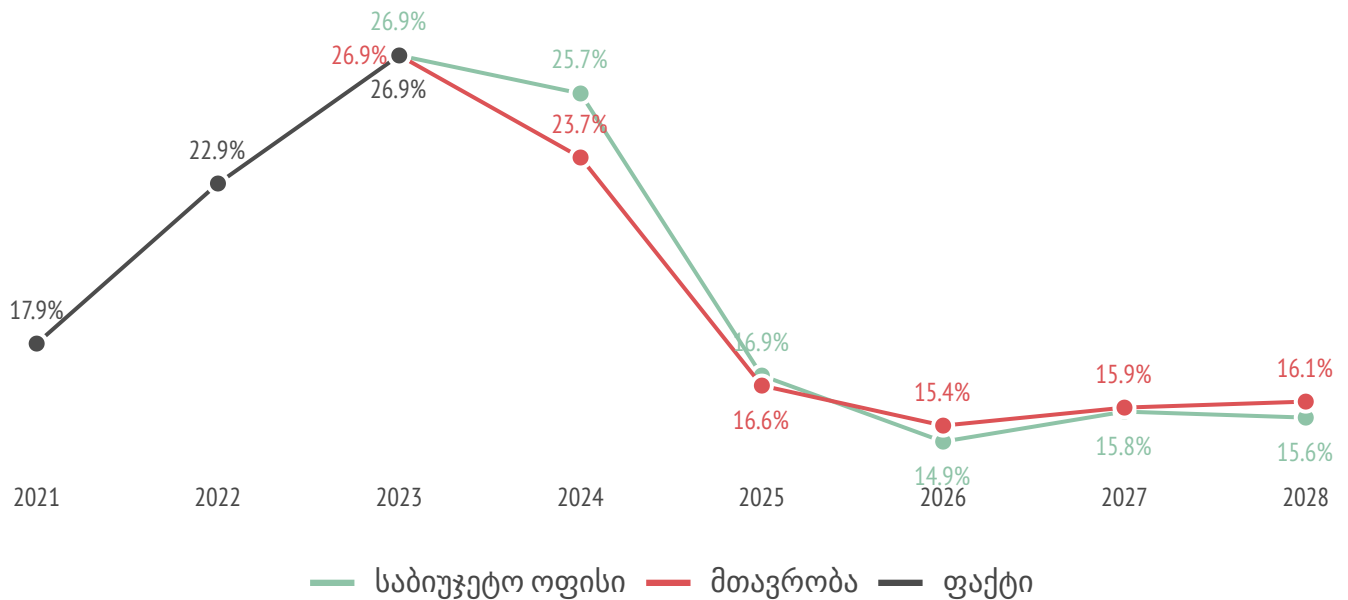
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, 2025 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 63,274 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 16.0%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მთსალოდნელი მოცულობა 36,908 მლნ ლარია, ზრდა კი - 16.9%.

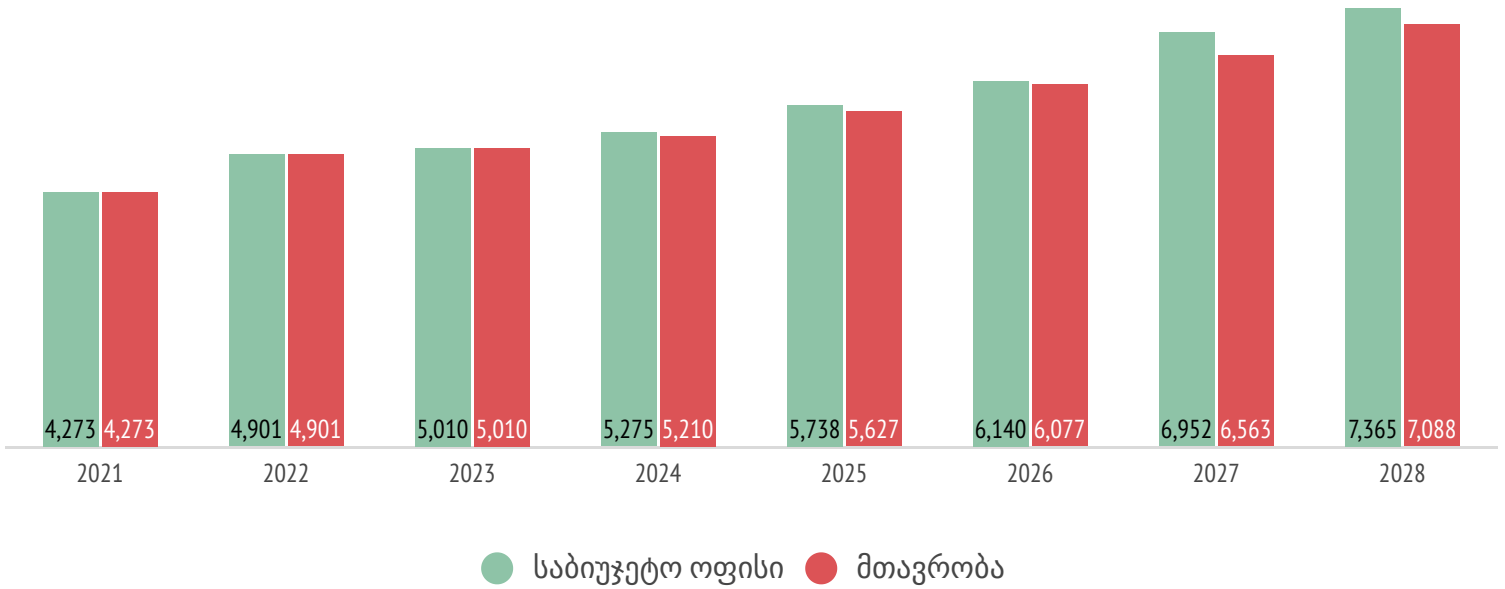

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი

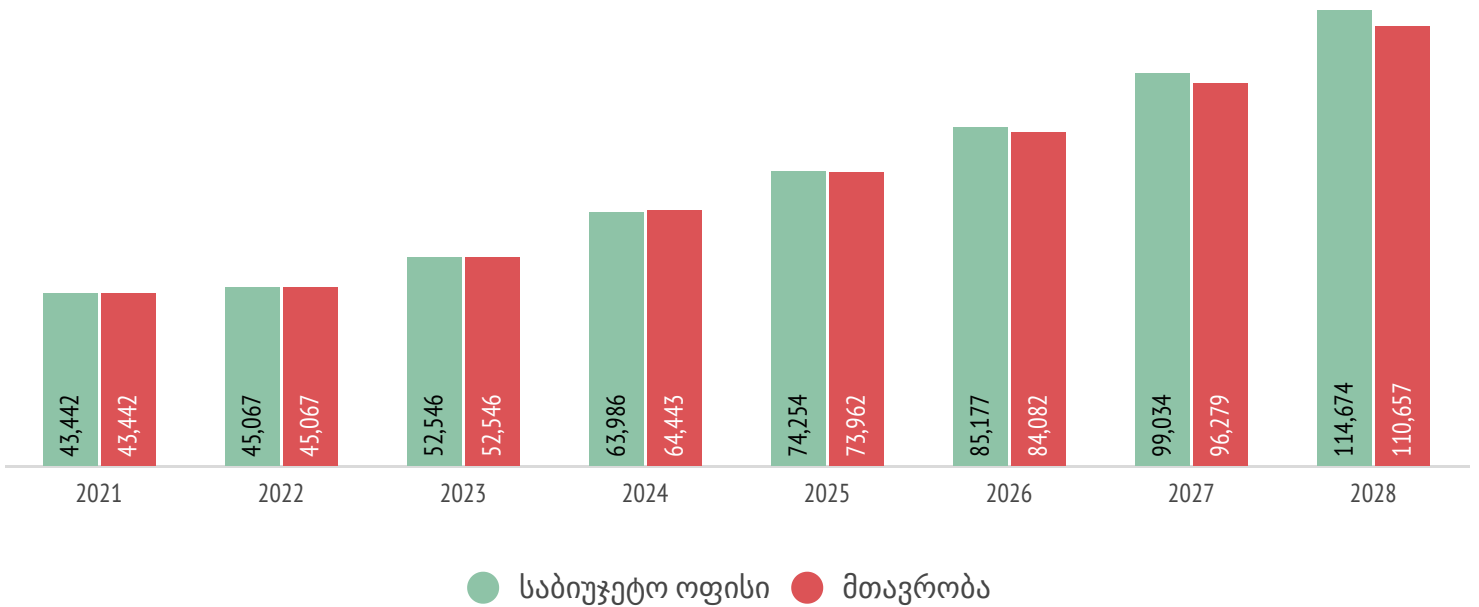
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისათვის საერთაშორისო რეზერვების 8.8%-ით ზრდა არის მოსალოდნელი. შესაბამისად, 2025 წელს რეზერვების მოცულობა 5,738 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (3.3 თვის იმპორტის ჯერადი²²), ხოლო 2028 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 7,365 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2025 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 74,254 მლნ ლარს მიაღწევს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით 73,962 მლნ ლარს. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2024-2028 წლებშიც.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები, ნაშთები, მლნ ლარი

22. რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელებს.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2025 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში არსებულ გეოპოლიტიკურ ვითარებას ქვეყნის ეკონომიკაზე მნიშვნელოვანი გავლენა არ ექნება. საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია არის მოსალოდნელი. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და, მათ შორის, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

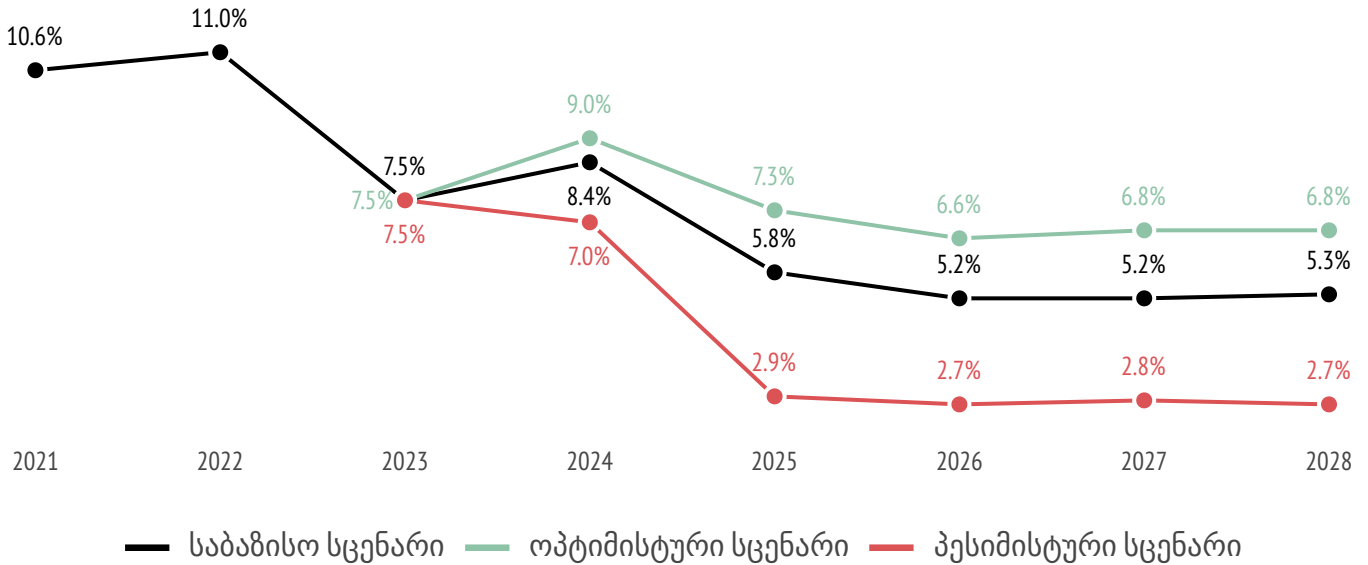
ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2025 წელს საქართველოს ეკონომიკა სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკური ცვლილებების და მსოფლიოში მიმდინარე მოსალოდნელი ეკონომიკური შენელების მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ძლიერ უარყოფით გავლენას ვერ მოახდენს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი ქვეყანაში მუდმივად დადებით შოკს და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას გულისხმობს.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკურ მოვლენებს გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკური ზრდის მოსალოდნელი შენელების პარალელურად და, შესაბამისად, შესაძლო შედეგები აისახება საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია 2021 წელს დაწყებული ტურისტული ნაკადების ზრდის ტემპის შენელება საბაზისო სცენართან შედარებით. ასევე, პესიმისტურ სცენარში მოიაზრება, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე, ასევე წარმოების პოტენციალიც შემცირდება.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

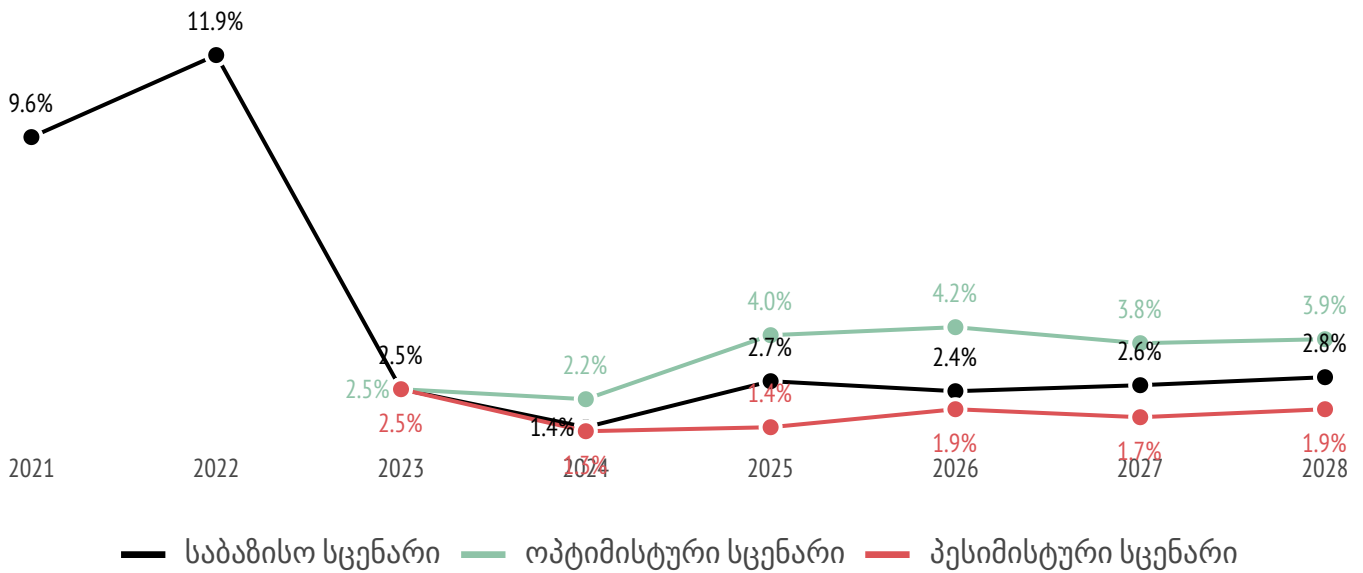
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით, მოსალოდნელია ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციები.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2028 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 7.3% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.6%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.6%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 1.6%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე.

საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია დანაბოგების სტიმულს ამცირებს და ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაბოგვის სტიმულს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

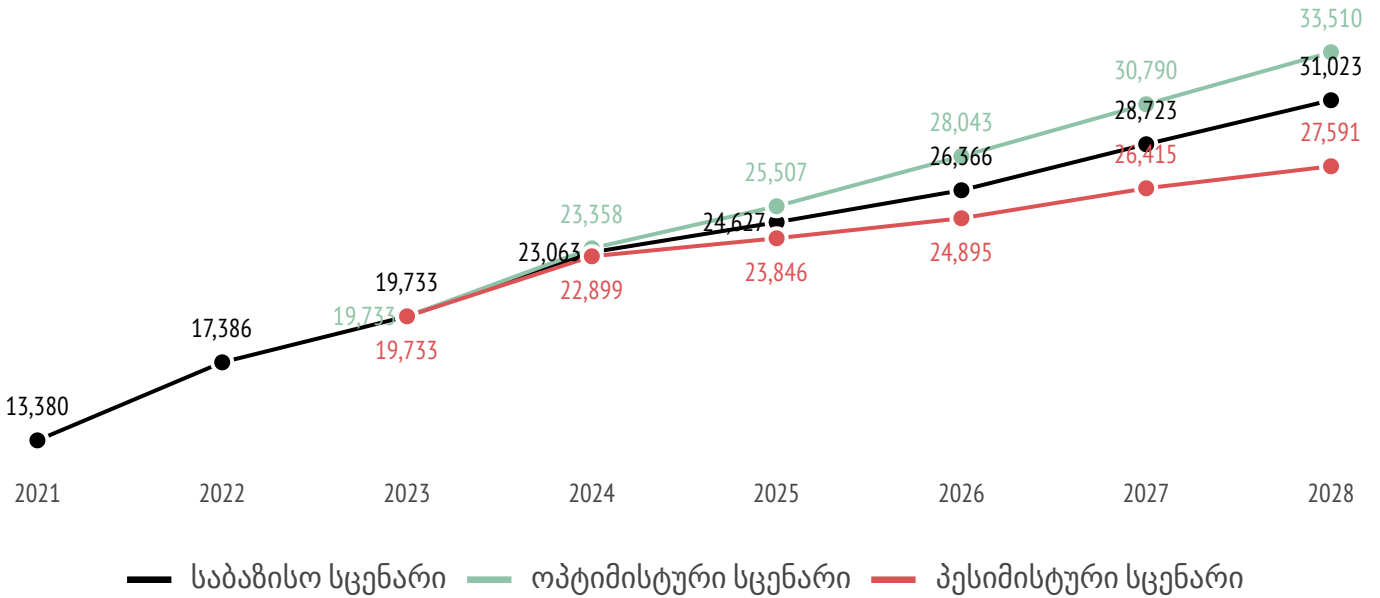
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული²³.

23. საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 5 ნოემბერს წარმოდგენილი 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები

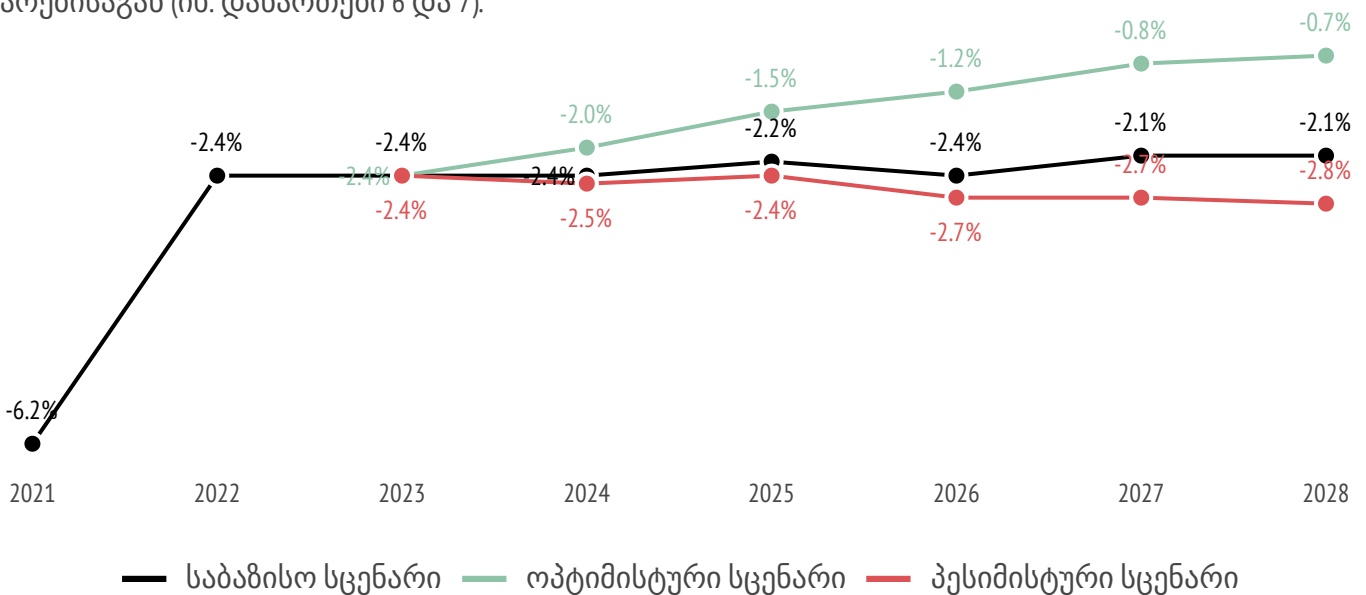
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით, განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 6 და 7).

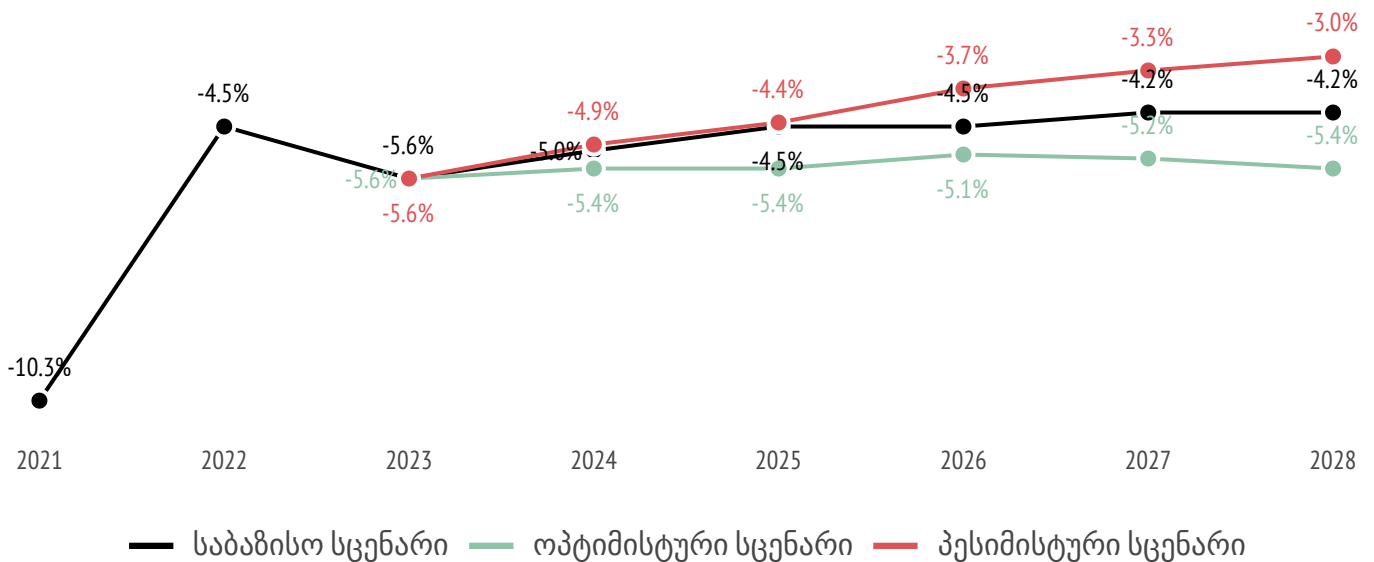
დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ეკონომიკური ზრდის ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2025 წელს შენარჩუნდება -3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2028 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -0.7% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2025 წლისათვის -1.4%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის -3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, ეკონომიკური ზრდის პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე, ისე მომდევნო წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი -3.0%-იან ნიშნულს არ გადააჭარბებს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2025 წელს -2.4% იქნება და შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის -3.0%-ზე ნაკლები იქნება.

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ეკონომიკური ზრდის ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2025 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე იმპორტის ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე, უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, თუმცა შედარებით გაზრდილი ეკონომიკური აქტივობის და გაზრდილი მოთხოვნის ფონზე, გაიზრდება მოხმარების კომპონენტი, რაც თავისთავად გაზრდის მოთხოვნას იმპორტზე. აღნიშნული კი შედარებით გაზრდის სავაჭრო ბალანსის დეფიციტს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

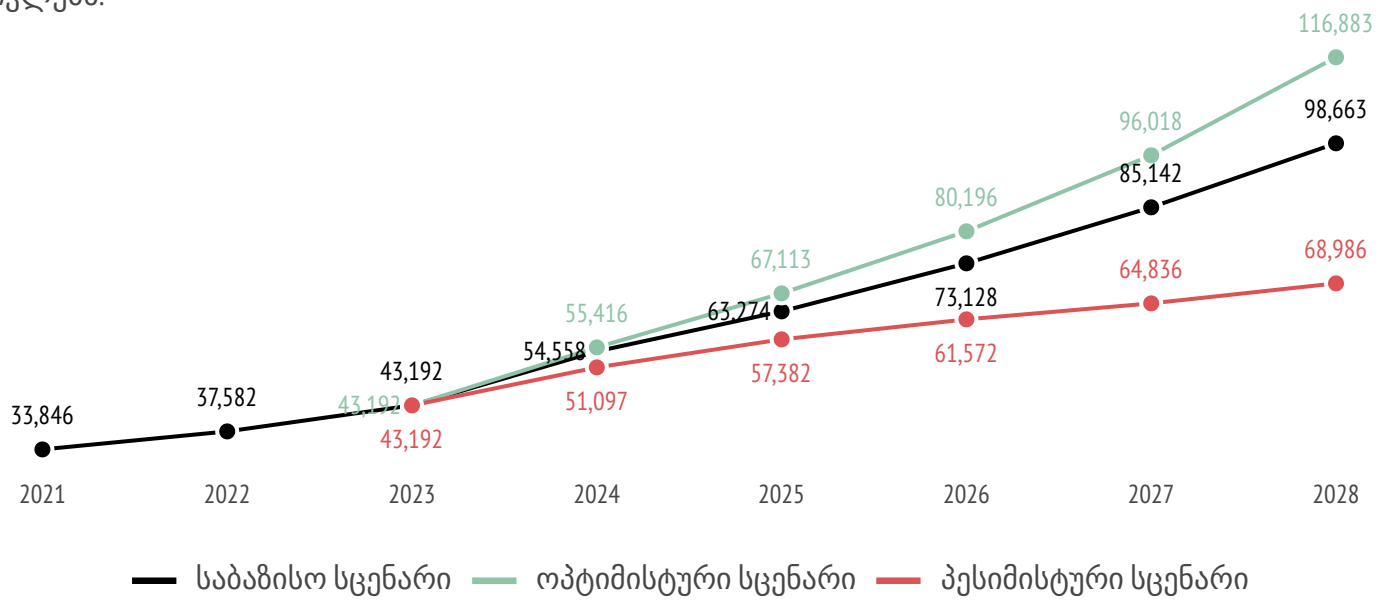
ეკონომიკური ზრდის პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 26: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური ზრდის პესიმისტური სცენარის თანახმად, 2024-2028 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი საშუალოდ -3.9%-ის, ხოლო ოპტიმისტური სცენარის თანახმად -5.3%-ის ფარგლებშია. 2028 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -5.4% და -3.0% იქნება.

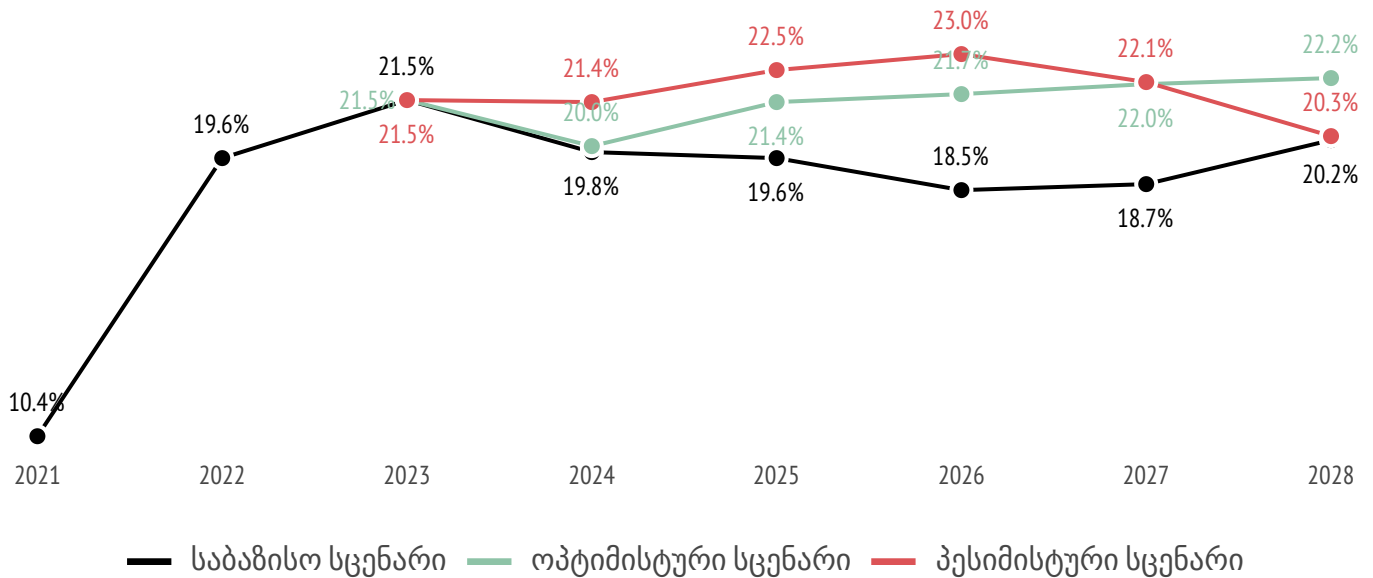
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირ დაკავშირებულია ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 27: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ეკონომიკური ზრდის ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგები.

დიაგრამა 28: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ეკონომიკური ზრდის ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით, რაც ეკონომიკური ზრდით გამოწვეული მაღალი კერძო დანაზოგებით არის განპირობებული.

თავის მხრივ, ეკონომიკური ზრდის პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მცირდება მთავრობის დანაზოგები, თუმცა კერძო დანაზოგების ზრდის ხარჯზე მთლიანი ეროვნული დანაზოგი გადააჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებლებს.

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²⁴

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.5%	8.4%	5.8%	5.2%	5.2%	5.3%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	1.4%	2.7%	2.4%	2.6%	2.8%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.1%	2.5%	2.8%	2.9%	2.8%	3.1%	3.1%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,246	89,397	97,234	105,233	114,113	123,699
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,536	32,967	35,169	38,275	41,698	44,975
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	16,374	19,626	21,575	24,197	26,318	28,483	30,886	33,481
დოლარი	5,084	6,731	8,210	8,918	9,523	10,358	11,284	12,169
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	116.3	109.7	107.5	108.8	108.5	108.4	107.8	107.6
მოსხმარება	95.6	85.7	81.6	84.1	84.4	85.4	84.9	83.3
კერძო	88.7	79.4	75.9	79.0	79.4	80.4	80.1	78.5
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.8	5.2	5.1	5.0	4.9	4.7
ინვესტიციები	20.7	24.1	25.9	24.6	24.0	23.0	22.8	24.3
კერძო	13.1	15.9	17.8	18.7	18.9	18.5	18.6	20.4
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	6.0	5.1	4.5	4.2	4.0
მთლიანი ეროვნული დანახოვი	10.4	19.6	21.5	19.8	19.6	18.5	18.7	20.2
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.2	4.5	3.8	3.8	3.7
კერძო	9.8	14.4	16.3	14.5	15.1	14.8	14.9	16.5
ფისკალური სექტორი ²⁵	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,378	22,124	25,402	26,965	28,805	31,186	33,542
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	23,063	24,627	26,366	28,723	31,023
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,265	12,359	12,797	13,830	15,016
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	11,798	12,268	13,569	14,893	16,007

24. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 5 ნოემბერს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

25. ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოდგენს ნაერთი ბიუჯეტის მაჩვენებელს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,358	21,579	24,446	27,904	29,428	31,605	33,902	36,456
მიმდინარე ხარჯები	14,767	15,611	17,913	20,734	22,548	24,855	26,852	29,006
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,591	5,968	6,533	7,170	6,880	6,750	7,050	7,450
საოპერაციო სალდო	375	3,766	4,211	4,669	4,417	3,950	4,333	4,535
მთლიანი სალდო	-3,795	-1,766	-1,888	-2,101	-2,113	-2,500	-2,417	-2,615
მთავრობის ვალი	29,812	28,587	31,482	32,735	35,890	37,715	40,303	43,055
საგარეო	23,967	21,392	22,876	22,785	24,336	24,509	25,345	26,245
საშინაო	5,845	7,195	8,606	9,950	11,554	13,206	14,958	16,810
მოდულიზირებული მთლიანი სალდო	-3,831	-2,107	-1,980	-2,081	-2,192	-2,480	-2,397	-2,595
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,786	-2,098	-2,205	-2,690	-2,759	-3,068
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.6%	28.4%	27.7%	27.4%	27.3%	27.1%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.6%	25.8%	25.3%	25.1%	25.2%	25.1%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.6%	12.7%	12.2%	12.1%	12.1%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.5%	13.2%	12.6%	12.9%	13.1%	12.9%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.5%	31.2%	30.3%	30.0%	29.7%	29.5%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.3%	23.2%	23.2%	23.6%	23.5%	23.4%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.0%	7.1%	6.4%	6.2%	6.0%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.2%	4.5%	3.8%	3.8%	3.7%
მთლიანი სალდო	-6.2%	-2.4%	-2.4%	-2.4%	-2.2%	-2.4%	-2.1%	-2.1%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	39.2%	36.6%	36.9%	35.8%	35.3%	34.8%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.5%	25.5%	25.0%	23.3%	22.2%	21.2%
საშინაო	9.6%	9.9%	10.7%	11.1%	11.9%	12.5%	13.1%	13.6%
მოდულიზირებული მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.9%	-2.5%	-2.3%	-2.3%	-2.4%	-2.1%	-2.1%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-2.3%	-2.3%	-2.6%	-2.4%	-2.5%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
მონეტარული სექტორი	% - ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	2.5%	2.4%	2.2%	2.0%	1.8%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.4%	58.5%	62.7%	67.3%	72.6%	77.9%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.8%	61.0%	65.1%	69.5%	74.6%	79.8%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.3%	35.3%	38.0%	40.3%	43.0%	45.9%
საგარეო სექტორი	% - ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.4%	-5.6%	-5.0%	-4.5%	-4.5%	-4.2%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-8.9%	-8.5%	-8.4%	-7.8%	-7.6%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,272	4,902	5,010	5,275	5,738	6,140	6,952	7,365
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.2	3.3	3.3	3.3	3.3
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	753	1,728	903	986	1,356	1,371	1,343	1,325

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²⁶

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.5%	9.0%	7.3%	6.6%	6.8%	6.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	2.2%	4.0%	4.2%	3.8%	3.9%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.1%	2.5%	3.2%	4.1%	3.6%	3.7%	4.2%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,246	89,397	100,821	111,520	123,409	137,324
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,536	33,110	36,466	40,561	45,095	49,928
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	16,374	19,626	21,575	24,197	27,289	30,185	33,403	37,169
დოლარი	5,083	6,730	8,210	8,918	9,875	10,977	12,204	13,509
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	116.3	109.7	107.5	108.9	109.4	109.3	109.5	109.8
მონხმარება	95.6	85.7	81.6	83.6	82.7	82.4	82.4	82.1
კერძო	88.7	79.4	75.9	76.6	75.9	75.7	75.8	75.7
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.8	7.0	6.8	6.7	6.6	6.5
ინვესტიციები	20.7	24.1	25.9	25.3	26.7	26.8	27.2	27.7
კერძო	13.1	15.9	17.8	17.3	19.7	20.4	21.0	21.6
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	8.0	7.1	6.4	6.2	6.0
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	10.4	19.6	21.5	20.0	21.4	21.7	22.0	22.2
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.5	5.2	5.0	5.1	5.1
კერძო	9.8	14.4	16.3	14.4	16.1	16.7	16.8	17.2
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,377	22,124	25,676	27,804	30,419	33,169	35,963
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	23,358	25,507	28,043	30,790	33,510
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,305	12,321	13,258	14,688	16,364
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	12,053	13,186	14,785	16,102	17,146

26. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 5 ნოემბერს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,358	21,579	24,446	27,904	29,671	32,008	34,498	37,276
მიმდინარე ხარჯები	14,767	15,611	17,913	20,734	22,548	24,855	26,852	29,006
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,591	5,968	6,533	7,170	7,123	7,153	7,646	8,270
საოპერაციო სალდო	375	3,766	4,211	4,943	5,256	5,564	6,316	6,957
მთლიანი სალდო	-3,795	-1,766	-1,888	-1,827	-1,517	-1,289	-1,030	-1,013
მთავრობის ვალი	29,812	28,587	31,482	32,735	35,890	37,715	40,303	43,055
საგარეო	23,967	21,392	22,876	22,785	24,336	24,509	25,345	26,245
საშინაო	5,845	7,195	8,606	9,950	11,554	13,206	14,958	16,810
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-3,831	-2,107	-1,980	-1,807	-1,596	-1,269	-1,010	-993
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,786	-1,824	-1,366	-1,076	-776	-647
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.6%	28.7%	27.6%	27.3%	26.9%	26.2%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.6%	26.1%	25.3%	25.1%	24.9%	24.4%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.6%	12.2%	11.9%	11.9%	11.9%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.5%	13.5%	13.1%	13.3%	13.0%	12.5%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.5%	31.2%	29.4%	28.7%	28.0%	27.1%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.3%	23.2%	22.4%	22.3%	21.8%	21.1%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.0%	7.1%	6.4%	6.2%	6.0%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.5%	5.2%	5.0%	5.1%	5.1%
მთლიანი სალდო	-6.2%	-2.4%	-2.4%	-2.0%	-1.5%	-1.2%	-0.8%	-0.7%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	39.2%	36.6%	35.6%	33.8%	32.7%	31.4%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.5%	25.5%	24.1%	22.0%	20.5%	19.1%
საშინაო	9.6%	9.9%	10.7%	11.1%	11.5%	11.8%	12.1%	12.2%
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.9%	-2.5%	-2.0%	-1.6%	-1.1%	-0.8%	-0.7%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-2.0%	-1.4%	-1.0%	-0.6%	-0.5%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
მონეტარული სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	2.2%	1.6%	1.1%	0.7%	-0.1%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.4%	59.8%	65.0%	70.8%	77.1%	85.2%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.8%	62.0%	66.6%	71.9%	77.8%	85.1%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.3%	36.3%	39.0%	42.2%	45.7%	50.0%
საგარეო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.4%	-5.6%	-5.4%	-5.4%	-5.1%	-5.2%	-5.4%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-8.9%	-9.4%	-9.3%	-9.5%	-9.8%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,272	4,902	5,010	5,811	6,312	6,940	7,964	8,954
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.5	3.4	3.4	3.5	3.5
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	753	1,728	903	1,207	1,414	1,657	1,942	2,237

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)²⁷

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.5%	7.0%	2.9%	2.7%	2.8%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	1.3%	1.4%	1.9%	1.7%	1.9%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.1%	2.5%	2.5%	2.1%	1.8%	2.0%	1.8%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,246	88,036	92,420	96,758	101,373	105,971
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,536	32,465	33,428	35,192	37,043	38,529
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	16,374	19,626	21,575	23,828	25,015	26,189	27,438	28,683
დოლარი	5,083	6,730	8,210	8,782	9,050	9,524	10,025	10,425
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	116.3	109.7	107.5	108.1	107.0	106.9	106.1	105.7
მოსხმარება	95.6	85.7	81.6	81.5	80.1	80.2	80.6	82.3
კერძო	88.7	79.4	75.9	74.4	72.7	72.4	72.6	73.9
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.8	7.1	7.4	7.8	8.0	8.4
ინვესტიციები	20.7	24.1	25.9	26.6	26.9	26.7	25.4	23.3
კერძო	13.1	15.9	17.8	18.8	20.6	21.9	21.6	20.4
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	7.8	6.3	4.9	3.9	3.0
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	10.4	19.6	21.5	21.4	22.5	23.0	22.1	20.3
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.1	4.0	2.6	2.0	1.0
კერძო	9.8	14.4	16.3	16.2	18.5	20.5	20.2	19.3
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,377	22,124	25,267	26,214	27,323	28,845	30,048
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	22,899	23,846	24,895	26,415	27,591
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,186	11,665	11,906	12,702	13,491
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	11,713	12,181	12,989	13,713	14,100

27. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 5 ნოემბერს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,358	21,579	24,446	27,594	28,333	29,565	30,795	32,139
მიმდინარე ხარჯები	14,767	15,611	17,913	20,734	22,548	24,855	26,852	29,006
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,591	5,968	6,533	7,170	6,215	5,410	4,993	4,333
საოპერაციო სალდო	375	3,766	4,211	4,533	3,666	2,468	1,993	1,042
მთლიანი სალდო	-3,795	-1,766	-1,888	-2,237	-2,199	-2,642	-2,700	-2,991
მთავრობის ვალი	29,812	28,587	31,482	32,735	35,890	37,715	40,303	43,055
საგარეო	23,967	21,392	22,876	22,785	24,336	24,509	25,345	26,245
საშინაო	5,845	7,195	8,606	9,950	11,554	13,206	14,958	16,810
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-3,831	-2,107	-1,980	-2,217	-2,278	-2,622	-2,680	-2,971
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,786	-2,113	-2,208	-2,563	-2,633	-3,085
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.6%	28.7%	28.4%	28.2%	28.5%	28.4%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.6%	26.0%	25.8%	25.7%	26.1%	26.0%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.7%	12.6%	12.3%	12.5%	12.7%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.5%	13.3%	13.2%	13.4%	13.5%	13.3%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.5%	31.3%	30.7%	30.6%	30.4%	30.3%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.3%	23.6%	24.4%	25.7%	26.5%	27.4%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.1%	6.7%	5.6%	4.9%	4.1%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.1%	4.0%	2.6%	2.0%	1.0%
მთლიანი სალდო	-6.2%	-2.4%	-2.4%	-2.5%	-2.4%	-2.7%	-2.7%	-2.8%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	39.2%	37.2%	38.8%	39.0%	39.8%	40.6%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.5%	25.9%	26.3%	25.3%	25.0%	24.8%
საშინაო	9.6%	9.9%	10.7%	11.3%	12.5%	13.6%	14.8%	15.9%
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.9%	-2.5%	-2.5%	-2.5%	-2.7%	-2.6%	-2.8%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-2.4%	-2.4%	-2.6%	-2.6%	-2.7%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
მონეტარული სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	2.6%	2.9%	3.2%	3.7%	4.3%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.4%	55.4%	59.2%	60.4%	60.2%	60.8%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.8%	58.0%	62.1%	63.6%	64.0%	65.1%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.3%	34.3%	36.7%	37.2%	37.6%	39.0%
საგარეო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.4%	-5.6%	-4.9%	-4.4%	-3.7%	-3.3%	-3.0%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-8.1%	-7.0%	-6.9%	-6.1%	-5.6%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,272	4,902	5,010	6,038	6,562	6,904	7,346	7,504
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.8	4.0	4.0	4.1	4.1
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	753	1,728	903	1,186	1,255	1,208	1,150	1,098

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	ნოემბერი 2024		ივნისი 2024		ნოემბერი 2024		ივნისი 2024	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	8.2%	8.4%	6.0%	6.7%	5.5%	5.8%	5.0%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.5%	1.4%	2.5%	2.6%	3.2%	2.7%	3.1%	2.9%
მშპ დეფლატორი	3.2%	2.8%	3.1%	3.3%	3.0%	2.9%	3.2%	3.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	89,608	89,397	87,701	88,531	97,372	97,234	95,033	95,970
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,900	23,063	22,650	22,940	24,400	24,627	24,050	24,246
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,250	11,265	10,742	10,860	11,780	12,359	11,390	11,426
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,650	11,798	11,908	12,081	12,620	12,268	12,660	12,820
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,235	-2,101	-2,230	-1,996	-2,331	-2,113	-2,210	-2,133
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.9%	-5.0%	-5.0%	-4.7%	-4.6%	-4.5%	-4.8%	-4.9%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.8%	-8.9%	-8.8%	-9.3%	-8.4%	-8.5%	-8.1%	-8.7%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.2%	10.0%	5.1%	7.4%	9.0%	9.2%	7.8%	8.3%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.4%	9.5%	5.5%	7.6%	8.3%	8.1%	6.3%	7.3%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,210	5,275	5,460	5,126	5,627	5,738	5,897	5,840
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	53,613	54,558	51,241	49,801	62,326	63,274	59,017	57,325
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	31,073	31,576	29,633	29,320	36,240	36,908	34,257	34,455

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2026 წელი				2027 წელი			
	ნოემბერი 2024		ივნისი 2024		ნოემბერი 2024		ივნისი 2024	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.2%	5.1%	5.2%	5.2%	5.2%	5.2%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.4%	3.0%	2.8%	3.0%	2.6%	3.0%	2.8%
მშპ დეფლატორი	3.0%	2.8%	3.0%	3.0%	3.0%	3.1%	3.0%	2.9%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	105,308	105,233	102,876	104,064	114,108	114,113	111,472	112,619
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	26,360	26,366	26,100	26,531	28,530	28,723	28,200	28,826
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	12,770	12,797	12,400	12,560	13,855	13,830	13,438	13,733
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	13,590	13,569	13,700	13,972	14,675	14,893	14,762	15,092
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი საღებო (მლნ ლარი)	-2,530	-2,500	-2,241	-2,381	-2,655	-2,417	-2,416	-2,379
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.3%	-4.5%	-4.5%	-4.4%	-4.1%	-4.2%	-4.3%	-4.3%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.2%	-8.4%	-7.9%	-8.2%	-8.0%	-7.8%	-7.7%	-7.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.7%	5.5%	8.8%	5.1%	8.9%	11.3%	8.9%	10.0%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.1%	5.7%	8.3%	4.7%	8.5%	9.2%	8.5%	7.6%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,077	6,140	6,369	6,114	6,563	6,952	6,879	6,735
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	71,638	73,128	67,987	66,780	82,712	85,142	78,499	77,284
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	41,815	42,391	39,612	39,688	48,456	49,077	45,903	45,717

დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2028 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2028 წელი			
	ნოემბერი 2024		ივნისი 2024	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.3%	5.3%	5.2%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.8%	3.0%	2.6%
მშპ დეფლატორი	3.0%	3.1%	3.0%	2.9%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	123,760	123,699	120,787	121,820
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	30,930	31,023	30,500	31,445
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	15,070	15,016	14,578	14,997
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	15,860	16,007	15,922	16,449
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,760	-2,615	-2,597	-2,408
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-3.9%	-4.2%	-4.1%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.8%	-7.6%	-7.5%	-7.3%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	9.0%	6.0%	8.9%	9.1%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.7%	5.9%	8.5%	9.4%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	7,088	7,365	7,429	7,367
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	95,719	98,663	90,637	90,216
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	56,272	56,748	53,193	52,661

დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის²⁸

	2024		2025		2026		2027		2028	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	8.9%	9.0%	6.9%	7.3%	6.4%	6.6%	6.6%	6.8%	6.7%	6.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.0%	2.2%	4.3%	4.0%	4.1%	4.2%	4.1%	3.8%	4.1%	3.8%
მშპ დეფლატორი	3.7%	3.2%	4.1%	4.1%	4.1%	3.6%	4.1%	3.7%	4.1%	4.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	90,641	89 397	100,807	100 821	111,588	111 520	123,755	123 409	137,377	137 324
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	23,096	23,358	25,114	25,507	27,727	28,043	30,678	30,790	34,007	33,510
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,333	11,305	12,106	12,321	13,427	13,258	14,910	14,688	16,587	16,364
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,763	12,053	13,008	13,186	14,300	14,785	15,768	16,102	17,420	17,146
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,039	-1,827	-1,860	-1,517	-1,566	-1,289	-1,103	-1,030	-503	-1,013
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.0%	-5.4%	-5.0%	-5.4%	-5.1%	-5.1%	-5.2%	-5.2%	-5.5%	-5.4%
საეჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.0%	-8.9%	-9.2%	-9.4%	-9.4%	-9.3%	-9.7%	-9.5%	-10.0%	-9.8%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	12.9%	12.3%	12.2%	11.5%	11.4%	10.1%	11.6%	11.7%	11.7%	12.2%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	13.6%	11.5%	12.3%	12.2%	11.7%	10.0%	12.1%	12.1%	12.3%	12.4%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,210	5,811	5,627	6,312	6,077	6,940	6,563	7,964	7,088	8,954
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	54,727	55,416	66,338	67,113	79,515	80,196	95,739	96,018	115,531	116,883
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	31,684	32,446	38,444	39,359	46,155	47,110	55,648	56,452	67,236	68,662

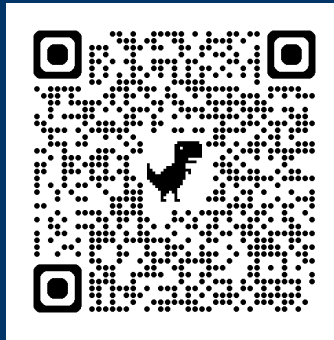
28. ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2024 წლის ნოემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის²⁹

	2024		2025		2026		2027		2028	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.8%	7.0%	2.7%	2.9%	2.2%	2.7%	2.4%	2.8%	2.5%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.0%	1.3%	2.1%	1.4%	1.9%	1.9%	1.9%	1.7%	1.9%	1.9%
მშპ დეფლაციონი	2.7%	2.5%	1.9%	2.1%	1.9%	1.8%	1.9%	2.0%	1.9%	1.8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	88,014	88,036	92,187	92,420	96,088	96,758	100,349	101,373	104,902	105,971
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,590	22,899	23,305	23,846	24,320	24,895	25,423	26,415	26,613	27,591
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,119	11,186	11,283	11,665	11,803	11,906	12,359	12,702	12,960	13,491
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,471	11,713	12,022	12,181	12,517	12,989	13,064	13,713	13,653	14,100
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,235	-2,237	-2,331	-2,199	-2,530	-2,642	-2,655	-2,700	-2,760	-12,991
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.8%	-4.9%	-4.2%	-4.4%	-3.7%	-3.7%	-3.3%	-3.3%	-2.8%	-3.0%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.5%	-8.1%	-7.6%	-7.0%	-6.9%	-6.9%	-6.2%	-6.1%	-5.5%	-5.6%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარში)	6.0%	8.0%	4.4%	5.5%	4.1%	5.5%	4.4%	5.9%	4.5%	2.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარში)	5.7%	6.0%	2.9%	3.3%	2.7%	5.2%	3.1%	4.3%	3.2%	2.2%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარში)	5,210	6,038	5,627	6,562	6,077	6,904	6,563	7,346	7,088	7,504
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	51,714	51,097	55,822	57,382	59,557	61,572	63,840	64,836	68,591	68,986
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	30,031	30,211	32,652	33,897	35,112	35,999	37,924	38,087	41,053	41,287

29. ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2024 წლის ნოემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დოკუმენტი ინტერაქტიულ ფორმატში
შეგიძლიათ იხილოთ

ინტერაქტიული სტატისტიკა (ინფოგრაფიკები)
შეგიძლიათ იხილოთ

